

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hatásos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.

nyitási díj 20 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, július 26.

Évfordulón.

Bokrétát szállítani egy mandátum első születésnapjára: sokkal olcsóbb udvariaság lenne, hogysem Müller Károlynak őszintén jól esnék. Hiszen a gratulációt arra is érthetné, hogy ő is csupán egy éve kezdődött volna, amikor a mandátuma. Pedig Müller Károly akkor már annyira elől állott tekintélyben, hivatásban, becsülésben az aradi polgárok között, hogy a mandátum csak elismerést és új munkakört adott neki, de új emberré nem tette.

De más szempontból igen hasznos, érdekes gondolat-fűzésre kínálkozik ez az alkalom. A polgárnak meg kell becsülnie a választó jogot, különösen olyankor, ha annak a hatalmas küzdelemnek előkészületeit látja, amelyet e kiváltságnak kieresztettjei akarnak folytatni az elérésére. S a polgár ezt a jogot nemesak akkor becsüli meg, ha számot vet a lelkiismeretével, mielőtt valakit kitüntet azzal, — de akkor is, ha utólag megkérdi a lelkét: helyesen, jól tette-e? Ezt az aradi polgárok akár mindennap megtehetnék; de most, a választás évfordulóján különös alkalom van rá.

S a feleletben nem Müller Károlyt éri az elismerés, hanem magunkat. Nagyfokú balkezeségünk, ügyefogyottságunk mellett ezt a lépést úgy tettük, mintha egy esztendővel előre láttuk volna az egész politikai helyzetet, a parlament alakulását. Ezt a homályos állítást egy kissé meg kell világítani.

Müller Károlytól — ez bizonyára nem esik sértés-számba — élénk, zajos parlamenti szereplést senki se várt. Ez nem a tehetség, hanem a temperamentum dolga. Mert Müller Károly szónoknak is különb, mint a koalíció sűrűen emlegetett ifjú hősei: s a hogy az aradi sajtó hasábjain meg szoktak jelenni a cikkei, azon módon nem került volna különös fáradságába, hogy a Buza Barna, Nagy György, Burgyán Aladár vezércikk-babérjaihoz hasonlókat szedegessen. Ha ez a hiúság kérdése, akkor nem hiú: ha ellenben ezt politikai élelmességnek nevezik, nos, akkor Müller Károly kénytelen beismerni, hogy ő nem élelmes.

De az elmúlt időszak mindenre inkább volt alkalmas, mint a komoly parlamenti szereplésre. Az ülészek elején a szűkre srófolt pártfegyelem bénított meg minden szabadságot a parlamentben: az ülészek vége a horvát obstrukcióba fulladt. Egyesek az indítványosdival akarták a közfigyelmet magukra vonni; hogy ennek mennyi hasznát látta az ország, nem akarjuk megítélni. S ha ép a közelmúltban Müller Károlynak azt vetették szemére, hogy a parlamentben nem hallatta a szavát, ez csak dicsérete Müller Károlynak, hogy helyes érzéssel fölfedezte, mikor nem kell a parlamentben szerepelni. Amikor a képviselőház tagjai közül azok híresülnek el, akik nagyobb pofonokat ígérnek a horvátoknak, meg az oláhoknak,

— nincsen oka Müller Károlynak ezt a hírességet irigyelni.

Arad mást várt Müller Károlyban, s ezt a mást Müller Károly neki hűségesen meg is adta. Az aradi ember odaadó szeretetével, csüggedetlen fáradozásával, türelmes utánajárásával vetette magát mindenre, a miben Aradnak a legcsekélyebb érdekei voltak. Aki látja, hogy minden ügyet hány helyen, mennyi aprólékos részletén kell megbolygatni, hogy ez célhoz jusson: az megérti azt is, hogy az ilyen dolgok miért szoktak évtizedekig parlagon heverni. Az aradi vashid ügye ezzel a szorgos, hozzáértő utánajárással, sürgetéssel jutott oda, hogy az építésre az árlejtést kiirjuk. Az ilyen érdekképviselet mentette meg az aradi állami felsőbb leányiskola dolgát a kátyuba rekedéstől, s az ilyen komoly, céltudatos energia siettetti az aradi új állomás épület építését és juttatja talán dülőre az aradi tűzérkasárnya ügyét is. Aki ezt a munkát nem ismeri, nem tudja, hogy mennyire próbára teszi az ember idegeit, sokszor az önérzetét; csak akkor állja ki ezt a próbát, ha valami segítségére van. Müller Károlyt az segítette ebben a fárasztó munkában, hogy ő is aradi, s ő maga is benne élt a vágyakban, amelyek ezeknek a terveknek mielőbbi megvalósításáért lobognak.

Arad, amely a fejlődésben a legutolsó esztendőök során megrekedt, nagy, igen

Adamovics Vilma.

Hercegi véru násznak utolsó felvonása játszódik le most a császárváros egyik mellékutcájában. A valamikor szép Adamovics Vilma ül ott, egy hónapos szobában s gondolkodik azon, hogy érvényesítse vélt jogait a főhercegből polgárrá egyszerűsödött Wölfling Lipóttal szemben, akinek volt bátorsága arra, hogy a világszenzációs előzmények fölött eltekintve, elváljon feleségétől. Mert megunta; ez a nyílt és egyszerű szó világítja meg legjobban a helyzetet. Az éveken át tartó, nyugalmas polgári turbékolás nem szórakoztatta Wölfling Lipótot, aki melegsívü, elevenfejü ember.

S most Adamovics Vilma, nővéreivel együtt legalább az anyagi roncokat akarja megmenteni a nagy hajó öresből. Az exWölflingné elvonultan él és a világgal nem érintkezik.

Reggel tíz óraker kopogtatott be a Nap munkatársa a Mariahilferstrasse 13. számú ház első emeletének 4. számú ajtaján. Egy elvált asszony, Ringhaferné, lakik itt s az ő két szobáját vette ki albérletbe a nemrég még fényes villában élő Adamovics Vilma. A ház a nagy, unalmas bécsi bérkasárnyák típusa. Adamovicsék lakásának ablakai a Königs-klostergassera nyílnak. Az ablakokból lelátni a Burg isztállóra. Csak az istállóra, magát a Burgot, amelylyel vérszerinti rokonságban volt, nem láthatja már a volt Wölflingné.

Havonkint huszonöt forintot fizet a két szobáért, amely egyszerűen, szinte kopottan van berendezve. Wölflingnével együtt lakik két nővére is. Az egyik, Adamovics Augusztá, a színésznő, a másik Sestanné, egy gráci katonatiszt felesége. Az ajtót egy kis cselédleán nyitotta ki, akinek úgy látszik, utasítása van arra, hogy senkit Wölflingné elé ne bocsásson.

— Kit tetszik keresni? — érdeklődött a leány.

— Adamovics Augusztá kisasszonyt.
— A kisasszony nincs itthon.
— Hát ki van itthon?
— Wölflingné asszony!
— Akkor jelentsen be ő neki.
— Nem lehet, mert ő nagysága senkit sem fogad.

— Mondja meg neki, hogy ő hozzá utaztam ide Budapestről.

A leány eltűnt s két pernyi várakozás után megjelent az ajtóban — Wölflingné.

Egyszerű fekete ruhában állt előttem az ex-főherceg exasszonya. Nem szép már. Egykor gömbölyü, kedves arca megnyúlt, arcvonásai erősek, szeme kidagadó. Mozdulatai idegesek. Egész megjelenése, viselkedése: egy hisztériás a szonyé. Ő kezdte a beszédet:

— Rendkívül sajnálom, kedves uram, hogy idefáradt. De igazán teljességgel lehetetlen, hogy hosszabb beszélgetést kezdjünk. Nyugalomra van szükségem. Ön megérti ezt.

— Talán később lehetséges volna...

— Mivel kegyed olyan szíves volt és mesziről ideutazott, ha féltizenkettőkor visszajönne, itt találná nővéremet, aki, az ön kivételes helyzetére való tekintettel, szívesen szolgál felvilágosítással. Ő is azért van Bécsben, hogy jogaim megvédésében segítsen... Még egyszer: végtelenül sajnálom, de ennél többet nem tehetek.

Mialatt beszélt, még jobban megnéztem: az arca sápadt és meglátszik rajta a kiállott szenvedések nyoma. A leromlott szépség helyén valami különös érdekesség, szinte rendkívüliség ül. A szeme csillogása fáradt, léptei imbolygók.

Bucsuztam és távoztam, hogy féltizenkettőkor visszatérjek. Az előszobában találkoztam Frau Ringhoferrel, aki elmondta, hogy él a három nővér ő nála:

— Adamovics Augusztá két hét óta van nálam. Olmützből jött, ahová szerződve volt, de mikor nővére értesítette, hogy Bécsbe jön a szükséges jogi lépések megtévére, otthagya a szerződést, a színházat s ideutazott. Ő vette ki a lakást. Wölflingné négy napja, hogy megérkezett. Utolsónak Sestanné jött, Grácból, tegnap. Itt ékeznék nálam, bizony egyszerű kosztot kapnak, olyat, ami tőlem telik. Esténként kísértálnak, különben állandóan itthon vannak.

Az első napon Wölflingné szándékban ment ki az utcára, de ez feltűnést keltett s ezért — nővérei rábeszélésére — másnap fűzős cipőt vett fel...

nagy szükségét érezte ennek — s hogy Müller Károly ezt a munkát a vállaira vette, bizonyára többet használt vele, mintha politikai szereplésével vonta volna a közfigyelmet az aradi mandátumra.

Mindez azonban nem jelenti azt, hogy Müller Károly a képviselői megbízó-levelét csak a miniszteriumokban használná s hogy a politikai hivatást merőben kerülné. Müller Károly a függetlenségi pártnak őszintén liberális, fölvilágosodottan gondolkodó tagjai közé tartozik, aki nem fog habozni, ha a pártban fölülkerekedő reakciós áramlatok ellen kell állást foglalni. A pártban messze áll a mágnásoktól és a mágnás-imádóktól s mikor az ideje eljön, az ezekkel szemközt állók között lesz. A míg azonban ezek a nagy kérdések eljönnek, s komoly politikai munkát kívánnak, Müller Károly bizony jobban teszi, ha a parlamenti híresség hajhászása helyett csöndben, szívésen dolgozik városa javáért, előrehaladásáért.

S ezért tettük jól, hogy egy esztendeje Müller Károlyt képviselővé választottuk. Politikai híresség, aki a mandátum fejében hajlandó lett volna a nevével disziteni bennünket, most még kevesebb értéket jelenthetett volna ránk, mint máskor. Megérettük az időt, a mikor a magunk emberei közül kell embert választani, a magunk céljainak, igazainak kiküzdésére.

A katonaság polgári törvények alatt.

A hadsereg ne legyen külön állam.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

A mai társadalmi rend egy szembeötölő visszasságának orvoslására törekszik az a rendkívül fontos és érdekes átirat, mely Zemplén vármegye közönségétől most érkezett Aradváros törvényhatóságához. Arra kéri ez az átirat a törvényhozás faktorait, hogy hozzák a katonaságot is a polgári törvények alá. Mert nem állhat fenn külön állam az államban, ami régi és nagy igazság.

Kell, hogy gondolkozóba ejtse ez a kérdés a polgári osztályt; eljött már ennek az ideje, sőt annak is, hogy e kérdés tisztázását a hatóságok kellő eréllyel sürgessék. Mert ma már csak világos az, hogy a civilizáció korszakában, amikor végre a produktív munka után értékelik az embert, nagy igazságtalanság, hogy egy egész társadalmi osztály, melyet a munkálkodók jóvalta tart fenn, kiváltságos, külön törvények szerint éljen. A dologban fáradozó polgárok állama felé egy másik állam kerekedik így, egy olyan állam, amelynek tagjai sajátos helyzetüknél fogva különbnek érzik magukat és így szükségszerűen állandósítva van a folytonos surlódás. Csak a szükös, mindennapi életben is tapasztalható ez; ha kimegy az ember az utcára, már érezheti, hogy ugyanott ahol ő, járnak emberek, akik egy önértetesebb állam tagjai. Legalább is ilyennek tartják magukat. A járásukban is benne van, hogy kiváltságos törvények szerint élnek.

Zemplén vármegye átiratában kifejti, hogy elvi és gyakorlati szempontból egyként vizsgálás, hogy a katonaságnak külön törvénye van. Az állam törvényei az összes polgárokra kötelezők kell hogy legyenek; ha vannak más törvények szerint élők is, azok már egy másik államot alkotnak, egy állam pedig csak egy állam lehet. De gyakorlatilag is képtelenség a külön törvény. A katonák elragadtatják magukat, a fegyvertelen polgárokat megtámadják, holott ezek védekezésük az ő hivatásuk — s mindezt azért teszik, mert a katonai törvények egy civil életéért ugyszólván meg sem büntetik a katonát; a civil miatt csak látszólagos büntetést kapnak. Így tehát képzelni sem lehet, hogy katoná fölényesen ne viselkedjék és beképzelt megkülönböztettségének a heverő ember mindjárt fegyverével szerez érvényt a dologban élők fölött. Ha cselekedeteiért az előtt a törvény előtt kell számolnia a katonának, mint a polgár embernek, természetesen megfékezik magukat a katonák.

E kérdésben Zemplén vármegye a képviselőháztól a póttörvénybe a következő törvényszakasz felvételét kéri:

— Az általános büntetőtörvény hatálya az ország minden lakosára s így a tényleges szolgálatban álló, ugy a közös hadseregbeli mint a m. kir. honvédségi tisztekre és legénységre is kiterjed. A külön katonai bíróság csak katonai fegyelmi vétségek felett ítélkezik.

A feliratot Aradmegye törvényhatóságához is megküldötte Zemplén vármegye.

Képviselőből közjegyző.

Az aradi bankelnök karrierje.

Bartha Ferenc kinevezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

A hivatalos lap mai számában egy háromsoros hírcske közli, hogy az igazságügyminiszter Bartha Ferenc dr. budapesti gyakorló ügyvédet *rozsnói* királyi közjegyzővé nevezte ki. Minthogy Budapesten csak egy ilyenü ügyvéd van és ez az ismert országgyűlési képviselő, a B. K. mai híradása azt jelenti, hogy egygyel kevesebb a hivatásos politikusok száma és a belényesi választókerület bizalmának letéteményese — egyelőre legalább — bucsut mond a politikának.

Az Aradon is jól ismert honatya — *elnöke a részvénytársasággá alakuló Aradi hitelbank szövetkezetnek* — csak hat éven át volt tagja a parlamentnek. 1901-ben merész elhatározással lement a szabadelvű párt erős várába, Biharmegyébe és nem is tulságos erőfeszítéssel a 48 as párt programjával Belényesen képviselővé is választották. A kerület mandátumát most fölcserélte a közjegyzőséggel. Mint honatya a legzajosabb obstrukciók idején sem csatlakozott a függelenségi pártnak ugynevezett harcias szárnyához, hanem a mérsékelt iránynak volt híve és ezért több parlamenti fölszólalásában nem annyira élesen, mint inkább magvasan igyekezett a tárgyhoz hozzászólni.

Az egyik általános képviselőválasztás során kellemetlen vonatkozásban országszerte emlegették Bartha Ferenc nevét. Szentendre képviselőt választott és — nem tudni, mi okból — a kerület közbizalma Bartha felé fordult. Ellenjelöltje az akkori föllépése révén országos hírvé lett szabó, *Misoga* András volt, de a küzdelem vége előre látható volt: Barthát nagy többséggel megválasztották volna. A választási kampány legkezdetén azután váratlan dolog történt. A biztos esélyekkel induló Bartha *visszalépett* nálánál gyöngébb ellenfele javára. Ekkor rebesgették, hogy Barthát maga *Misoga* léptette vissza és a hírlapok is heteken át a különös szentendrei választással foglalkoztak, amelyből azonban nem a szabó került ki győztessen.

Egyebet a háziasszony nem tudott.

Feltizenkettőkor Adamovics Augusztia már várt rám a nagyobbik szobában. Mellettnk, félig nyitott ajtó mögött, a másik, kisebb szobában ült Wöflingné, aki minden szót hallott, de a beszélgetés alatt egyetlenegyszer sem mutatkozott. Csak néha kelt föl helyéről és sétált föl-alá a szobájában. A léptei csikorgása behallatszott. Adamovics Augusztia gyorsan folyó, könnyű előadással mondta el a következőket:

— Nővérem csaknem egy teljes esztendeje nem látta az urát, kivéve azt a néhány percet, amíg a zürichi törvényszéken, a békitési kísérlet alkalmával találkoztak egymással. De akkor nem is tekintettek egymásra. December tizennegyedikén történt, hogy Wöfling Lipót ezt mondta a zugi villában feleségének:

— Dolgom van. Valami családi ügyben el kell utaznom. Majd meglátjuk, hogy és mint lesz azután.

Ezzel távozott és nem is tért vissza többé. Nővérem néhány napig várt és reménykedett, hogy megjön a férje. De Wöfling Lipót nem jött. Elhagyta a feleségét, aki elképedve látta a váratlan történeteket. Hosszabb idő óta tapasztalta ugyan, hogy férje szerelme elhidegült, de azt hitte, muló szeszély ez, ami a házáséletben gyakran előfordul. Sehogysem hibette, hogy így érjen véget Wöfling Lipót akadályt nem ismerő szerelmi láza...

— El kell mondanom önnek, hogy amikor én Zugban náluk jártam, a leggyöngédebb éle-

tet éltek. Wöfling nem is járt ki a villából és nem fogadott látogatókat. Azt sem vette szívesen — noha szeretett bennünket — ha hosszabb időt töltöttünk náluk. Azt szokta mondani:

— Elvonjátok tőlem az én édes kis feleségemet.

A házasság ideje alatt egyetlen célzást sem tett se a maga, se nővérem multjára. Mindazt, ami történt, főhercegi méltóságát, küzdelmét, mintha teljesen elfeledte volna. Egy napon azt mondta nővéremnek, hogy be fog járni Zürichbe, hogy a Politechnikumon hallgató legyen. Meg is tette. Nővérem ez idő alatt egyedül élt a zugi villában, majd, hogy megkímélje férjét a fárasztó hazautazásoktól, ő is beköltözött Zürichbe. Közben Wöfling Lipót megváltozott...

Nem is maradtak sokáig Zürichben, visszamentek Zugba, de Wöfling kezdett kijárni és el is maradozni. Előbb csak egy-két napig, majd nyolc-tíz napig is, minden különösebb magyarázat nélkül. S még csak elég pénzt sem hagyott ilyenkor a nővérem számára, aki gyakran szükségét látott.

— Sokat beszélnek arról, hogy nővérem vegetáriánus életmódot folytatott s hogy ezt férje nem helyeselte, sőt ez lett a válásnak egyik oka is. Nos, ez igaz, nővérem vegetáriánus életet élt egyidőben. De ki beszélte rá? Wöfling Lipót. Ő vitte el Ascolába, ahol megmutatta neki a természetes életet élő emberek telepét. Wöfling Lipótnak rendkívül tetszettek

ezek az emberek, akik ho szu szakállal, bajsusszal járnak és csak növényi táplálékot vesznek magukhoz.

— Mi is így fogunk élni! — mondotta.

És csakugyan hosszú szakállt növesztett és vegetáriánus módra alakította át háztartását. Erről csak nem az én nővérem tehet? S most mégis Wöfling Lipót mondta, hogy lehetetlen Vilmával együttmaradni, mert lehetetlen életet élni! Ez nem lehet az igazi válóok. Az igazit mi magunk sem tudjuk, csak sejtjük, hogy családja beszéte le a nővéremmel való együttélésről és a családja feketített be bennünket is előtte.

— Jellemző Wöfling Lipótra, hogy mikor végleg elhagyta Vilmát, akkor is egyetlen fillér nélkül hagyta ott. Ki kellett költöznünk a zugi villából, mert ha ki nem költöznünk, bizonyára kidobtak volna bennünket. Egy sor irást, egy izenetet sem kaptunk Wöflingtől. Szomorú, nagyon szomorú napokat éltünk! Hányszor akart nővérem öngyilkosságot elkövetni! Egy pillanatra magára nem hagyhattam, mert attól kellett tartanom, hogy kárt tesz magában.

Április 17-én érkezett az első életjel Wöfling Lipótról: egy bírósági idézés volt. A békitési kísérletre hívták Vilmát. Akkor tudtuk meg, hogy Wöfling válni akar. Bementünk Zürichbe. Nővérem fáradtan ült a törvényszéki palota egyik szobájában. Nagyon izgatott és kimerült volt. Aztán jött Wöfling. Egy pillantást sem vetett Vilmára, akinek nagy könnyek

A belényesi mandátum — már a választók nagy száma miatt is — sok pénzt emésztett föl és nyilván ez az oka, hogy Bartha a diszes képviselőt a szerényebb, de jövedelmezőbb közjegyzőséggel cserélte föl. Új hivatala miatt a volt képviselő valószínűleg le fog mondani az aradi hitelbank elnökségéről, amely tisztében Bartha igen gyakran fordult meg Aradon is.

Megkerült a gyujtogató.

A rendőrség korai öröme.

Csak tréfa volt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

A külvárosok réme: a titokzatos gyujtogató ma délután *majdnem* kézre került. A rendőrségnek ugyanis nagy volt az öröme, amikor egy öreg bácsi jelentést tett, hogy az ő házát *felgyujtással fenyegette* valaki, akinek nevét is megmondotta. Elmentek a detektívek városzerte és felhozták a meggyanusított embert. Kiderült azután, hogy az egész fenyegetés *ártatlan tréfánál* nem volt egyéb. A külvárosok lakói tehát tovább retteghetnek, hogy az éjszaka bármely pillanatában a fejük fölött kigyulhat a ház. A tréfáról egyébként az alábbiakban számolunk be:

Ma délután beállított a rendőrségre Barcza Mihály bérkocsis, aki Török Lajos rendőrtisztnek eladta, hogy tegnap délelőtt az ő szomszédjának, Bogdán Pérának azt mondta ifj. Illés Mihály szeméthordó, hogy Barczának és özv. Bogya Pérának György utcai háza az éjjel le fog égni.

Bogdán, aki szomszédja Barczának, azt mondta a szeméthordónak, hogy ő a padláson alszik. Erre Illés így válaszolt:

— Akkor maga is beleég!

Török Lajos jegyzőkönyvbe foglalta Barcza mondókáját és nyomban detektíveket küldött ki Bogdán és Illés felkutatására. A rendőrség hamarosan híre terjedt, hogy megkerült a pernyáival gyujtogató. Nagy lett erre az öröm, mert a rendőrség egyebet nem tesz, mint őrzi a Pernyávat. Az öröm már a legmagasabb fokra hágott, amikor a késő délutáni órákban megjelent a bűnügyi osztályban Bogdán és Illés.

A rendőrtiszt Illéshez fordulva felolvasta a

peregtek le az arcán. Legutolsón a bíró érkezett. Hidegen és kimérten fordult Wölflinghez:

— Tehát ön válni akar? Ön nem akarja kezét nyújtani a kibékülésre.

— Nem! — válaszolt röviden Wölfling.

A bíró ekkor nővéremet kérdezte meg:

— Beleegyezik ön a válásba?

— Én mindenben alávetem magam a férjem akaratainak.

Május tizenhetedikén aztán végzést kaptunk — a válásról. Francia és német nyelven. Hivatkozással Vilma vegetáriánus életére, Wölfling Lipót javára mondták ki a válást.

— Nővérem anyagi ellátásáról szó sincsen a váló okiratban. Ezt most nekünk kell kivívni. Még az ékszereit sem kapta vissza Vilma; ezek az ékszerek Zugban, egy banknál vannak deponálva — Wölfling Lipót nevére. Ugyancsak deponálva van a bécsi hitelbanknál száz ezer korona nővérem javára, ezt sem kapjuk meg. Még jó, ha a kamatait élvezhetjük. Mi azonban nem hagyhatjuk ennyiben a dolgot. Most ügyvédet keresünk, a személyben nem állapodtunk meg és nővérünket minden módon támogatni fogjuk, hogy hozzájusson ahhoz, ami megilleti...

Még Sestannával is váltottam néhány szót. Igénytelen, polgárasszonyka, aki megmutatta, hogy a válás előtt nyolc héttel milyen kedves levelet írt neki Wölfling Grácba. A levélben még valósággal rajong a feleségéért.

De hol vanja tavalyi hó? ...

feljelentést és szigorú arccal a vallatásba kezdett. Ifj. Illés azonban mindössze ennyit mondott:

— Kérem, csak tréfa volt.

Töröknek azonban nem volt tréfálni való kedve és Bogdánt vallatta. Azonban ez is csak ezt mondta:

— Tréfa volt.

Ezzel az ügy a megfelelő jegyzőkönyvvezés után befejezést nyert. A rendőrtiszt konstataulta, hogy a tréfa nem a legjobbak közül való volt, mert neki több jegyzőkönyvet kellett kiállítani.

A tréfagyujtogató és társa boldogan távoztak el a városházáról. A rendőrség pedig tovább folytathatja éber őrködését és tovább remélheti, hogy hátha megkerül a titokzatos gyujtogató.

A rabkatoná szökése.

Az őr büntárs volt.

Keresik a szökevényt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

Az aradi katonai fegyházból, mint az Aradi Közlöny megírta, tegnap hajnalban megszökött Tóth János fegyenc, akinek azóta nyoma veszett. A várparancsnokság széleskörű nyomozást indított annak kiderítésére, hogy a szökés miatt kit terhel a felelősség. A vizsgálat során kétségtelenül beigazolást nyert, hogy a katonarab valakinek a segítségével menekülhetett ki a szigorú felügyelet alatt álló magánzárkából. A gyanú a magánzárkákban szolgálatot teljesítő katonák ellen irányul, aki a kihallgatás alkalmával igen zavaros vallomást tett. A szökés részleteiről tudósítónk az alábbiakat jelenti:

(Mit vallott az őr?)

Ma délelőtt a fegyház ezidőszerinti parancsnoka, Hilmár Rezső főhadnagy helyszíni szemlét tartott a fegyházban. A szemlének szenzációs eredménye volt, amennyiben kiderült, hogy a fegyenc külső segítséggel törte fel a zárka ajtaját.

Tóth János ugyanis, akit mindössze három hónapja hoztak az aradi vár fegyházába, szigorított büntetést kapott a magánzárkába csukták. Tizennégy magánzárka van egy folyosón a Tóthé éppen a középső volt. A magánzárkák ajtaja vastag, erős tölgyfából készült. Az ajtó felső részén erős sűrű vasráccsal ellátott nyílás van, amelyen a levegő betódulhat a zárkába. Az ajtón mélyen lenn a rácstól van a masszív vasból készült zár, amelyet képtelenség belülről leszakítani.

A helyszíni vizsgálat alatt megállapították, hogy a zár srófjait kicsavarták az ajtóból, s így sikerült a zárt leszakítani. Ez a körülmény a szökés éjjelén őrtálló Szeiler Ignác közkatona ellen irányította a gyanút.

Szeilert ma délelőtt kihallgatták. A katona eladta, hogy amikor a szűk megvilágított folyosón sétált, az utolsó cellában neszt hallott. Azonnal odasietett és a figyelő nyíláson benézett a zárkába, amelynek lakója azonban nyugodtan aludt fekvőhelyén.

Alig fordult vissza, rémülten vette észre, hogy a középső zárka ajtaja hirtelen felnyitott és Tóth János kigurva belőle végig futott a folyosón. Szeiler kötelességszerűen utána lőtt, de a lövés nem talált, mert Tóth befordult a folyosó oldalnyílásán és eltűnt a sötétségben.

Ami az őr további vallomását illeti, csupa

ellentmondás. Tóth állítólag az udvarra futott és ott felmászott egy fára. Szeiler kérte, hogy szálljon le, de a fegyenc rá sem hallgatott. Majd előadta az őrt, hogy Tóth átmászott az udvar kapuján és a sáncre vezető sorompón végig futva a sáncre jutott és eltűnt.

Szeiler vallomása különben olyan zavart, hogy könnyen megállapítható, hogy a szökés az ő segítségével történt. A lövés nyomát megtalálták magasan a folyosó falán s ebből az következik, hogy Szeiler nem is vette célba a szökevényt fegyencet.

A vizsgálat során még egy érdekes dolgot fedeztek fel. A cellának a sáncrekba nyíló ablakán egy szegre erősítve két összekötött lepedőt találtak, amelyeket Tóth arra az eshetőségre számítva erősített meg, hogy az ablakon keresztül szökjék. Az ablak vasráccsozata azonban olyan erős, hogy ezt Tóth alig feszíthette volna ki. Nincsen kizárva azonban az sem, hogy a szökevényt azért erősítette meg az ablakban az összekötött lepedőket, hogy a szökést illetőleg tévútra vezesse a fegyház parancsnokságát.

(Az őr bűnrészessége.)

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ma beszélgetést folytatott egy előkelő állású katonatiszttel, aki a szökés előmozdításáról érdekes dolgokat mondott el. A katonatiszt munkatársunk előtt az alábbiakban nyilatkozott:

— Nézetem szerint Tóth János szökését maga a őrtálló Szeiler Ignác segítette elő. Vélhetően a vizsgálat eredményével bizonyíthatom. A magánzárka zárja ugyanis olyan messze van a vasráccsal ellátott nyílástól, hogy azt belülről leszakítani lehetetlen. A vizsgálat különben kiderítette, hogy a zár srófjait nem erőszakkal, hanem szépszerével vették ki s ezt csakis az őr tehette, mert akkor éjszaka senki sem járt kivüle a cellák folyosóján.

— Volt-e valami szorosabb összeköttetés a fegyenc és az őr között? — kérdezte munkatársunk.

— Állítólag együtt ültek mindketten a váci fegyházban. Ez azonban mindezeig nem nyert beigazolást. A várparancsnokság ugyan kérdést intézett az aradi ügyészségnél, hogy Szeiler, aki szentannai kovácsmestere volt e már büntetve s ült e a váci fegyházban? Szakolczay Lajos ügyésztől a várparancsnokság azt a felvilágosítást kapta, hogy Szeiler büntetlen előéletű. Véleményem szerint Tóth és Szeiler között régibb keletű ismeretség van, ami szoros összefüggésben van az aratómunkák idejére való szabadságolással. A hadügyminiszter rendelete értelmében ugyanis a legénység nagyrészt szabadságolták az arató idejére s így a létszám tetemesen megfogyott. A fegyházhoz pedig olyan katonákat rendelnek ki szolgálatra, akik már ismerősek az ottani viszonyokkal. Így kerülhetett a fegyházhoz többször egymás után Szeiler is, aki — minthogy egyedül volt a folyosón — beszélgetésbe elegyedett Tóth Jánossal. Valószínűnek tartom, hogy Tóth ígéretekkal rávette a tudatlan katonát, hogy legyen segítségére a szabadulásban, amit Szeiler meg is tett. Abban az esetben, ha Szeilerre rábizonyul a bűnrészesség, a katonai büntető törvénykönyv értelmében három évi várfogságra ítélik el.

(A megszökött fegyenc.)

Megírtuk, hogy a várparancsnokság Tóth János szökéséről értesítette az aradi rendőrséget, amely a személyazonosság megállapítása végett távirati megkeresést intézett a kecskeméti rendőrséghez. Innen azt az értesítést kapta az aradi rendőrség, hogy Tóth tényleg kecskeméti illetőségű s már többször büntetve volt.

A kecskeméti rendőrségnek újabb értesítése felsorolja a megszökött fegyenc összes bü-

neit. Tóth Kecskemét környékének legveszedelmesebb utonállója volt. Betörésért és lopásért több ízben börtönbüntetést kapott. Nemrégiben három évi fegyházbüntetését töltötte ki a váci fegyházban, ahonnan kiszabadulván be sorozták a cs. és kir. 9-ik huszárezredbe. Alig szolgált néhány hónapig, megszökött a katonaságtól és menekülése közben egy paraszttól ellopott egy kocsit és lovat.

Tóth különben rendkívül vakmerő legény. Ezt legjobban jellemzi az az elkeseredett küzdelem, amely közte és üldözői között kifejlődött. Az üldözésére kirendelt őrjárat Kecskemét környékén rája akadt és megadásra szólította fel. Tóth válasza helyett karabélyával lövöldözött az őt üldöző katonákra, akik sortűzet adtak rá. Rendkívül heves küzdelem után végre sikerült az őrjáratnak Tóthot elfognia és Kecskemétre be kísérnie. Tóthot a katonai törvények értelmében halálra kellett volna ítélni, amiért fegyvert használt az őrjárat ellen, a hadbírótság azonban enyhítő körülmények számbavételével *hat évi vár fogságra ítélte*.

Körülbelül három hónappal ezelőtt szállították az aradi vár fegyházába Tóthot, aki anynyira makacsul viselkedett, hogy több ízben szigorított fogságot kapott.

(A rendőrség nyomoz.)

Az aradi rendőrség a várparancsnokság jelen tésére széles körben megindította a nyomozást a szökevény fegyenc kézrekerítése iránt. Greén Nándor tb. főkapitány maga vette kezébe a nyomozás irányítását. Dacára azonban a rendőrség erélyes nyomozásának, nem sikerül a szökevénynek nyomába jutni.

A rendőrség most megkeresést intézett a kecskeméti rendőrséghez Tóth apja hollétének kiderítése végett, mert azt hiszik, hogy az aradi vár szökevénye apjához menekült. Midezideig azonban nem érkezett meg a kecskeméti rendőrség válasza.

A szemérmetlen Othello.

Mikor az asszony gyanus.

Feljelentés a járásbírószágon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

A külváros egyik derék cipésmestere, Pável György már régebben tapasztalta, hogy fiatal és szeretetrevaló felesége elhidegült iránta. A kétségbeejtő dolog után kutatva arra a kellemetlen felfedezésre jutott, hogy az asszony szívesen veszi a házban lakó Kocsis Ernő nevű fiatalember udvarlását. A dolog azonban vagy légből kapott kobilmány volt, vagy pedig olyan ügyesen csinálták a meggyanusított szerelmeseik, hogy Pável György soha sem tudta tetten érni őket.

A szegény cipész egészen elhanyagolta klientéláját s naphosszat egyebet sem tett, mint leskelődött. Megfigyelte a felesége minden lépését, de hiába — a hűtlenségnek sehogy sem jött a nyomára. Végül beavatta a titokba öreg édes anyját is, s ettől kezdve ketten csöszködtek az ifju asszony erkölcsel felett. Természetesen ebbe is belevitték a munkafelosztás nemes elvét, s felváltva tartottak inspekción. Tegnap éppen az öreg Pavelnén volt a csöszködés sora, mikor megtörtént a hallatlan leleplezés Pavelné a tulajdon szemével látta, hogy Kocsis Ernő az udvaron szóba állott a menyével. No hiszen, volt erre haddal hadd.

A dolog boldogabb vége azonban csak akkor következett, mikor Pavel György hazajött. Neki esett a szerencsétlen asszonynak, összevissza szidta, azután pedig felkapott egy dorongot s a csábító lakása felé tartott.

Az ajtóban Kocsis Ernő anyja, Kiss Gyuláné fogadta a neki vadult csizmadiát.

— Hol van az a bitang? — ordította vérben forgó szemekkel Pável — hadd ütöm agyon!

Az asszony nagyon megijedt a barátságatlan tudakozódásra, s beletette az ajtót. Pávelnek sem kellett több, neki feszítette a dorongot az ajtónak s a jó ég tudja, milyen következményei lesznek a dolognak, ha a házbeliek nagynehezen el nem cipelik onnan.

A lakók közbelépésének azonban csak annyi eredménye volt, hogy a saját portájára szorították Pávelt, aki onnan szidta Kissné és a fiát. Természetes, hogy ezek sem maradtak adósak neki, s csakhamar olyan tenorban folyt az enyelgés, hogy összeszaladt a környék apraja, nagyja. Szédületesen cikáztak idestova a szöbombák, míg Kissné ezt a melegzést találta Pávelre tenni:

— Maga piszkos!

A tisztaságában mélyen megsértett cipésmester erre szinte dühöngeni kezdett. Majd kirohant az udvar közepére, hirtelenébe esti toilletet csinált, s végül olyképen argumentált tisztasága mellett, hogy Kissné és a többi asszonyok szégyenkezve fordították el fejüket.

Ezzel aztán befejeződött egyelőre ez az asszonycsábítási komédia, amelynek folytatása az aradi büntetőjárásbírószágon lesz. Kiss Gyuláné ugyanis ma életveszélyes fenyegetés és szemérem elleni vétség címén megtette a feljelentést Pável György, a szemérmetlen Othello ellen.

Visszavont iparendedély.

Petrovics Arzén jelentése.

A Rab-ház építkezését beszüntették.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

Az Aradi Közlöny írta meg elsőnek, hogy Petrovics Arzén műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal mérnöke iparendedélyt kért az iparhatóságtól, hogy a Rab-ház építkezését vezesse. Az iparhatóság, mint ismeretes, Petrovicsnak meg is adta az iparendedélyt s ezt a tanács is jóváhagyta. Petrovics vezetése alatt azután meg is kezdődtek a Batthyány-utcai ház építkezési munkálatai.

A műszaki tanácsos iparendedélyéből azonban nagy kellemetlenségek származtak. Az aradi építőiparosok szövetsége ugyanis jelentést tett Petrovics iparendedélyéről Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek, akinek megbízásából Sztéryni József államtitkár szigorú vizsgálatot indított ebben az ügyben. Az államtitkár mindenek előtt jelentéstételre szólította fel Petrovics Arzént, aki a miniszteriumhoz intézett jelentésében elmondotta, hogy csak azért kért iparendedélyt, hogy a vele baráti viszonyban álló család épülőfélben levő házának építkezési munkálatait vezesse.

A vizsgálat egyik következménye azonban ma került nyilvánosságra. Petrovics Arzén műszaki tanácsos ugyanis ma reggel beadványt intézett Varjassy Lajos polgármesterhez s ebben bejelentette, hogy a részére megadott iparendedélyvel többé nem akar élni s azt visszavonja. Hogy milyen okok indították Petrovicsot az iparendedély visszavonására, azt nem írta meg beadványában.

A polgármester a bejelentésre saját hatáskörében intézkedett. Tudatta az építetöt, hogy az építkezési munkálatokat be-

szünteti, mert szakképzett műépítész Petrovics iparendedélyének visszavonása következtében többé nem gyakorol felügyeletet az építkezési munkálatok fölött. A polgármester a határozat végrehajtásának ellenőrzésével a mérnöki hivatalt és a kapitányi hivatalt bizta meg.

A délelőtti folyamán ifj. *Nachtnebel* Ödön városi mérnök és *Varjassy* Lajos dr. rendőrfogalmazó, helyettes iparhatósági biztos megjelentek a Batthyány-utcai háznál, ahol ekkor már szünetelt a munka.

Osztrák vasutasok

passzív rezisztenciája.

Ausztriában megakad a forgalom.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

Egy Magyarországot is súlyosan érintő, jelentős esemény készül Ausztriában. Az osztrák magánvasutak alkalmazottai három, nétfőn tartott nagygyűlésen elhatározták, hogy ha igazgatóságaik nem intézik el megelégedést keltő módon a vasutasok benyújtandó memorandumait, úgy ez év augusztus vagy szeptember havában megkezdik az alkalmazottak a passzív rezisztenciát.

Még emlékeztetnem van, hogy a tavaszal előbb a csehországi, azután az alsó-ausztriai vasuti alkalmazottak egyrésze, nevezetesen az altisztai és szolgaszemélyzet néhány napon amerikázott, vagyis nem a tőle telhető buzgósággal és odaadással, hanem csak a vasuti szabályzatok pontos betartása mellett teljesítette a szolgálatot. Ezt a passzív rezisztenciát nemcsak Ausztriának forgalma szenvedte meg, hanem *káros hatással volt Magyarország közlekedésügyére is*. A szomszédos állammal való szoros politikai, közgazdasági és forgalmi kapcsolat következtében ugyanis az Ausztriába szóló áruszállításunk és onnan való behozatalunk, napokon át megakadt, temérdek kárt okozván a magyar kereskedői és ipari világnak.

Ezt a sztrájknál nem sokkal kisebb veszedelmet jelentő rezisztenciát most újból elhatározta az osztrák vasutasoknak mintegy 50000 tagot számláló szövetsége. Az elhatározás financiai okokra vezethető vissza, amennyiben a vasutasok megelégték vezetőségeik ígéretését és most már anyagi helyzetükön való radikális segítséget követelnek. Az erélyes föllépésben szolidárisak a vasuti tisztviselők, altisztek, szolgák és munkások s e szolgáltagak valamennyi képviselője egyértelműen azt hangoztatta a most tartott és utolsóknak jelzett gyűléseken, hogy *elmult a peticionálás ideje, most már cselekedni kell*. Több szónok beszéde után a néhány ezernyi vasutas részvételével megtartott gyűlések határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a hivatalnokok, altisztek, szolgák és munkások megfogadják, hogy hű fegyverbarátságban és szolidaritásban addig harcolnak együtt, amíg összes kívánásaik kielégítését ki nem küzdik. A Reichsrath tagjait fölkéri, hogy legyenek segítségére a vasutaskarnak törekvéseik elérésében és hasanak oda, hogy mielőbb szolgálati rendtartási törvény alkottassék, a vasutasok jogainak és kötelességeinek szabatos meghatározásával.

Ha a vasutagazgatósághoz terjesztendő memorandumoknak rövidesen nem lenne meg az eredménye, úgy még a jövő hónap végén vagy szeptember elején megkezdik az osztrák vasutasok az *általános passzív rezisztenciát*.

A dánosi rémtett.

Folyik a hajsza. — A cigányok vallanak. — Mégsem ők a tettesek. — Ötszáz letartóztatott. — Uj gyanu. — Rendőrség és csendőrség. — A gordiusi csomó.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 25.

A dánosi rablógyilkosság ügyében a csendőrség által vezetett nyomozás mindinkább bonyolódik. Tegnap még azt hitték, hogy a hadházi cigányokban sikerült elfogni a dánosi rablógyilkosság tetteseit s ma már mindjobban kezd kialakulni az a gyanu, hogy a borzalmas gyilkosságot nem is cigányok, hanem dánosi és pusztavacsi dohánymunkások követték el.

A mióta a gyanu a cigányok felé irányult, több cigány karavánt fogtak s vettek vallatóra, akik itt is, ott is vallanak valamicskét, de a náluk talált holmikról eddig még mindig kiderült, hogy azok közül egyik sem volt a meggyilkolt és kirabolt csárdás tulajdona.

Most már sikerült a bűnügy szálait úgy összebogozni, hogy senki emberfia ki nem ismeri magát. Pusztai gyanu alapján összefogdostak ötszáz embert s a végén kiderül . . . azaz nem derül ki semmi. A cigányok vallanak, mint a karikacsapás. De vallanak egyszerre nyolc helyen, mind mást és mást. Vállalják a gyilkosságot, mert félnek a csendőrök tetteleses vallatási módszerétől.

Mai távirataink a következők:

(Gyengülnek a bizonyítékok.)

A dános pusztai rablógyilkosságnak van egy koronatanuja. Az egyetlen ember, aki látta a cigányokat, sőt akinél Lakatos Julia (Dolla) járt és vizet kért.

Ezzel a koronatanuval szembesítették a cigányokat, akiket természetesen felismert.

A koronatanu Mayer László, a dánosi épülő iskola éjjeli őre. Ez a Mayer László egy szelíd, félkegyelmű ember, akinek a tanúbizonysága vajmi keveset ér, mert éppen az emlékező tehetsége teljesen megbizhatatlan.

A pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája semmit sem akar tudni, talán tényleg nem is tud. A főkapitányság előtt csendőrök féltve őrzik a vizsgálat folyamatát, nehogy az esetleges eredményben az államrendőrségnek is legyen része. Monoron nincsen senki, a csendőrök Navratillal együtt elmentek. Ha most Lakatoséknak, vagy Kolompáréknak eszükbe jutna rablóhadjáratba menni, a községeket nyugodtan kifoszthatnák.

Alsó-Dabasnak nincs telefonja, Vácon pedig nem tudnak semmit.

A váci csendőrség csak azt tudja, hogy a gyanu a cigányokról másfelé terelődött. Hogy miért? Mert az a cseléd, aki a Rakovszky-majorból látta a gyilkosság éjjelén a kocsin menekülő embereket, határozottan azt állítja, hogy egy asszony átszólt: „Kár volt a csárdát meggyujtani!” Ezt az asszony magyarul mondotta, magyarul pedig a cigányok egymás között sohasem beszélnek

(Az előkelő Szarvas-lány.)

Egy másik hír szerint a cigányok a gyilkosok, de bérnyilkosok, a felbujtó polgárember és főként azért gyilkoltatta meg Szarvasékat, hogy a leány férjhezmenését megakadályozza. És ez a hír tartja magát legjobban, ennek akadt legtöbb hívője Szarvasék ismerősei között.

Érdekes, hogy az emberek mit mondanak erről. Sem Vrana János, sem a megbecstelenített és meggyilkolt leány nem gyermekei Szar-

vasnak. Szarvas igen szegény ember volt mind addig, amíg az az ötlete támadt, hogy gazdag emberek törvénytelen gyermekeit magához vegye és sajátja gyanánt felnevelje. Így jutott hozzá a leány, aki az ország egyik legelőkelőbb hivatalnokának törvénytelen gyermeke és így jutott Szarvas jó módra.

A leány igen szép volt és tekintve származását és ebből kialakuló összeköttetéseit, sokan pályáztak a kezére. Senkinek sem tetszett az a házasság, amelynek néhány nap múlva kellett volna megtörténni. Azt mondják tehát, hogy ha cigány is a gyilkos, de csak bérnyilkos, a felbujtó a kikoszorózott kérők egyike.

Másik verzió szerint a felbujtó egy Szarvashoz közel álló ember s az a hír terjedt el tegnap Monoron, hogy a pestvidéki ügyészség ezt az embert megfigyelteti.

A mende-mondák között fel kell jegyezni azt is, mely szerint parasztemberek voltak a Szarvas csárdában, ezek összeveszték Szarvassal, mert a leányt bántották. Valamelyikük leütötte az őreget, azután, hogy tanu ne maradjon, végeztek az egész családdal. Később jöttek arra a cigányok. Ezek azután kifosztották és meggyujtották a csárdát.

Ennek a verzióknak az alapja az, hogy ugyanakkor, amikor a rablógyilkosság történt, gyilkosság is történt Alberti-irsá határában. Négy dohánymunkás egymással összevesztett, egyiket leütöttek és elásták, a többi pedig elmenekült. A menekülő gyilkosok egyikét elfogták. A másik kettő szökésben van. Hogy az elfogott magára vállalta volna a rablógyilkosságot, az nem igaz.

(A cigányok nem vallottak.)

Az sem igaz, hogy a cigányok vallottak volna. Tagadnak körömszakadtáig, ahogyan a cigány szokott. Bizonyos azonban, hogy a gyóni rablógyilkosságot ők követték el, de a bizonyítékok és szembesítések súlya alatt nem vallottak, tagadnak és tagadnak.

Nem igaz különben az sem, hogy mára Monorra összpontosították a vizsgálatot és minden gyanus embert odavitték.

Tudósítónk Monorról jelenti, hogy ottan senki sincsen, a vizsgálat és kihallgatás Alsó-Dabasra folyik tovább és az előzetes letartóztatásba helyezett gyanus embereket minden valószínűség szerint már ma este a csendőrök Budapestre hozzák a pestvidéki törvényszékhez és ekkor a vizsgálat ügye áttérül Budapestre.

Aczél Nándor dr., a pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája eddig semmiféle bűnjeleket át nem vett, felvilágosítást a hírlapíróknak nem ad, a sajtó embereit még csak nem is fogadja.

(Mindenkül gyanus.)

A meggyilkolt Szarvasnak mostoha, illetve fogadott fia, Vrana István feleségével, Órszível a József-körut 67. alatt lakik. Vrana István beteg ember, kereset és foglalkozás nélkül. Lakást is a felesége szerez neki takarítással. Tóth István királyi ügyész és Weiner Jakab VIII. kerületi előljárósági leltártiszt együttes garzonlakását takarítja, ezért kap lakást.

A háznak házmesternője, Bottka Jánosné, aki Vranáékkal igen jó ismeretségben van, ezeket mondta:

— Vranáék nincsenek itthon. Amióta el-

mentek a vacsi pusztára, nem jöttek vissza. Azóta csendőri őrizet alatt vannak és most Alsó-Dabasra tartózkodnak.

Vranáéknak gyakori látogatója volt Szarvasné, aki rendszerint a leánnyal jött, elemőzsiát is hozott. A házmesterné többször beszélt velük. Itt látta meg a leány fölében az uj kékeskővű fülbevalókat. Azelőtt ósdi aranykarika volt a fülében. Akkor kérdést intézett hozzá, honnan van a fülbevaló és Szarvasné azt felelte, hogy a régit kicserélték.

E hó 21 én sürgöny érkezett Vranáék részére. A sürgöny ez volt:

— Örzse és István azonnal jöjjetek.

Aláírás nem volt. Bottkáné azt sem tudja, kitől és honnan jött a távirat. Vranáék a legközelebbi vonattal elutaztak.

Tegnap délután az esti órákban egy csendőr jött a József-körut 67. szám alá és azt mondotta Bottkánénak:

— Jöjjen velem azonnal a keleti pályaudvarra.

A házmesternő elment a csendőrrel és a pályaudvaron Mik Vilmos csendőrőrsvezető felmutatta Bottkáné előtt a fülbevalót. Bottkáné határozottan megismerte, hogy ezek a Szarvas-leány fülbevalói.

A József-körut 67. sz. ház pedig tegnap óta csendőri felügyelet alatt áll. Lélek az ajtón se be, se ki. Aki a házmesternővel beszél, azt megszólítják: Kicsoda, micsoda, mi járatban van. Érdekes, hogy a csendőrök ma reggel a főkapitányságról detektívot vártak, aki velük kimenjen Alsó-Dabasra. Ez a detektív azonban csak nem akart megérkezni, pedig a csendőrök már nagyon türelmetlenkedtek.

(A dohányosok.)

Tudósítónk beszélt Publik Ernő alügyészséssel, aki kijelentette, hogy a dohánymunkások elfogatásáról és ezek gyilkosságáról semmiféle hivatalos tudomása nincsen. Minden valószínűség szerint a hírek ez a része nem felel meg a valóságnak, ellenben bizonyos az, hogy a vizsgálatot minden irányban kiterjesztették.

Ezzel szemben ma jelentik nekünk, hogy Vrana, a meggyilkolt Szarvas János fia vallomása szerint a muzsi pusztáról sűrűn jártak be a dohánymunkások Szarvas csárdájába és már 2000 koronával tartoztak neki. A munkások udvaroltak a Szarvas-leánynak.

Végre jelenthetjük, hogy ma a dánosi pusztán találtak egy hosszunyelű baltát, amelyet a dohánymunkások szoktak használni. Ezzel a baltával gyilkolták meg Tagáni Pált.

(A rémregény zavarodik.)

A dohányosok bűnösségéről más forrásból a következőket jelentik:

A múlt héten pénteken Alberti-Irsáról négy dohánytermelő indult el azzal, hogy Budapesten dohányt adnak el. Hozzá tartozóik nyugodtan utjokra bocsátották az embereket, mert az ilyen ut nem tartozik a ritkaságok közé.

A dohánymunkások elmentek, de csak hárman tértek vissza szombaton hajnalban. Társuk feleségének azt mondták, hogy az ura Budapesten maradt, mert elintézni való dolga akadt.

Az asszony belenyugodott ebbe a hirbe, mindössze annyit kérdezett az egyik férfitől, hogy mitől véres a feje. A kérdezett ijedten kapott a tarkójához, amelyen aludt vér barnálott s azután hebegve mondta:

— Részegen elestem és bevertem a fejemet.

Az asszony türelmesen várta az urát hétfő estig. Időközben híre ment a dánosi gyilkosságnak, mire az asszony megrémült, mert azt

hitte, hogy az urának is baja történt. Kereséseire indult férje társainak, akiket azonban már nem talált meg. A három ember időközben nyomtalanul eltűnt, megszökött.

Kutatása közben az asszonynak sok olyan apró részlete az utazásnak jutott eszébe, a melyre előbb alig figyelt, amely azonban most fölötte gyanusnak tetszett. Így például eszébe jutott, hogy férje az indulás előtt megkérdezte társait:

— Van-e golyó a revolverben.

Az aggódó asszony végre is elhatározta magát, hogy a csendőrökkel közölje megfigyeléseit. A csendőrök azonnal nyomozni kezdtek és sikerült is nekik, hogy az egyik menekültöt letartóztassák. Az elfogott embert már ki is hallgatták és a kihallgatás során szenzációs beismerő vallomást tett. Beismerte, hogy résztvettek a gyilkosságban és elmondta, hogy Szarvas a főjelölt asszony férjét szívenlőtte és ők, a társak magukkal vitték a holtestet és az irtai erdőben eldák.

A nyomozás a legnagyobb erélyvel folyik és bizonyos, hogy a két menekülő cinkos néhány óra múlva már a csendőrök kezében lesz.

Ma újból kihallgatták a dohányosokat. Tagadnak mindent. Egyikük azt mondotta:

— Nem vállalunk semmit magunkra. Artatlanok vagyunk!

Hogy miért volt véres egyiknek a feje, erre azt mondták, hogy verkedtek és megütöttek egymást.

(Gyilkos, nem gyilkos?)

Debrecenből táviratozzák: A Hajdubárházon tegnap letartóztatott cigány, Kolompár József, bevallotta ugyan a dánosi rablógyilkosságban való részvételét, e vallomását azonban időközben különféle módok variálta. Először azt mondtotta, hogy egyedül ő volt a tettes, később pedig azt vallotta, hogy a rémtett elkövetésében nyolcan vettek részt.

— Ejjel fél 11 órakor mentünk az ivóba, — mondta Kolompár, — és egy óra múlva már mindennek vége volt. Akkor kocsi kapunk és menekültünk. Szolnokon két társunk elmaradt, ketten utközben hagytak el. Négyen jutottunk Hádházra, ahol elfogtak.

Kolompár később összes vallomásait visszavonta.

(A rendőrség vádaskodik.)

A budapesti rendőrfőkapitányság a *Hirmondó* című nyomatosban érdekes nyilatkozatot tesz közzé, melyben megvádolja a csendőrséget, hogy féltékenységből nem jár a rendőrség kezére a gyilkosok utáni hajszában. A főkapitányság eddig semmi érdemleges fordulatról nem kapott értesítést. A poharakat, amelyeken a gyilkosok ujjlenyomatai láthatók, még sem küldötték fel a rendőrség daktiloszkópiái osztályába. A csendőrség teljesen fejtellenül vezet a nyomozást. Számátalan verzió van már a gyilkosokról, 5—8 helyen is elfogták őket és minden csendőr a maga gyilkosára eszközlik.

A gyóni rablógyilkossági kísérlet elfogott tetteseinak beszállítását a pestvidéki törvényszék fogházába, már várják. A fogházgondnokság attól tart, hogy 3—4 nap múlva az ország különböző részeiből legalább 4—500 főnyi kóbor cigányt fognak beszállítani a pestvidéki törvényszék fogházába.

(Óvácié a gyilkosnak.)

A hadházi cigányokat ma délután erős csendőri fedezettel Monorra vitték. A lakosság körében nagy izgalmat keltett ez a körülmény, elannyira, hogy a cigánykaraván valóságos életveszedelemben forgott s csak a csendőrség védelmezte meg a meglincseléstől. Utközben is egyre vallatták őket a csendőrök, de a cigányok állhatatosan tagadnak. Monoron a kara-

vánnak egyik tagja, a tizenöt éves Kolompár Lina kijelentette, hogy vallani akar. Természetesen azonnal kihallgatták s a leány meglepő dolgokat mondott el társairól.

Kolompár Lina előadta, hogy tud a gyilkosságról, amelyet a karaván férfi tagjai követtek el. Ezek ugyanis pénteken elváltak a bandától és csak szombaton tértek vissza. Ekkor részletesen elmesélték a rablógyilkosságot s valósággal ünnepezték Kolompár Józsefet, aki hősiiesen viselte magát azon a rémes éjjelen. Kolompár József volt ugyanis az, aki Tabányt lelőtte és végül felgyújtotta a csárdát. Az ünnepelés annyira ment, hogy Kolompárt a férfiak felemelték vállaikra s üdvözlőalkalmak között hordozták a sátrak körül. A vallomás során a lány elmondta, hogy a férfiak máskor is elváltak a társaságtól s másfelé jártak zsákmány után.

Bár ez a vallomás igen terhelő a hadházi cigányokra, a csendőrség azt tartja, hogy nem sokat ér. Az első sorban megvádolt Kolompár József, aki Debrecenben szintén vallott egy keveset, most mindent tagad. Mikor szembesítették Kolompár Linával, a következő szavakra fakadt:

— Ha akarják, nem bánom, bevallok én mindent! Hiszen akár vallok, akár nem, ugyanis ütnek, vernek. Bevallom én azt is, hogy én gyilkoltam le az egész világot. Majd ahol nem vernek, a törvényszék előtt, meg fogom mondani, hogy nem én követtem el a rablógyilkosságot, mert ez az igazság.

(Tessék kiköszönni!)

Szenzációs fordulata a dánosi rablógyilkosságnak az a hír, amely késő éjjel érkezett a fővárosba. E hír szerint Szarvas mostoha fia azokban a tárgyakban, amelyeket a hadházi cigányoktól elkoboztak, nem ismerte fel a mostoha apja tulajdonát.

A pestvidéki törvényszék előtt ma este nagy tömeg verődött össze, amely kíváncsian várta a rablógyilkosok behozatalát. Miután azonban késő éjtelig nem hozták be a rablókat, a tömeg nyugodtan eloszlott.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Bölcs Náthán, színmű. Ujházi Ede vendégfőléptével.

Szombat: Kőlcsonkért feleség. Egy párti piquet, vígjáték. Ujházi Ede vendégfőléptével.

Vasárnap: A titok, vígjáték. Ujházi Ede vendégfőléptével.

Könyves Jenő vendégjátéka.

A Shakespeare interpretátorok ambícióinak netovábbja Hamlet dán királyfi rejtélyes alakját megjátszani. Majdnem mind egyiknek valami saját külön felfogása lengi át a nagyszerű alakot és akár a legkisebb tehetségű színész is játsza meg Hamletot, igyekszik bele vinni a saját individualitásából. Nagy vállalkozás Hamletot játszani, nemcsak a színjátszásnak magasabb kellékeivel, hanem az általános műveltség mellett speciális tanulmányoknak nagy sorozatával kell rendelkezni a színésznek, hogy Hamlet szerepével megmérkőzzék. Ez a csupa filozófia szerep óriási feladatokat ró a színészre, ezekkel megbirkózni, esetleg ezekben diadalmaskodni a zseninek kiváltsága. Könyves Jenő, a szabadkai szintársulat drámai hőse, akit a szerepben az aradi közönség már ismer is, szintén ambicionálta Hamlet szerepét. Gondolkodó színész, aki alaposan tanulmányozhatta szerepét, de — kevés szerepséggel játszotta meg. Filozófiájának mélysége gyengének, üresnek bizonyult a dán királyfi szövevényes gondolkozásának megértésében és megértetésében. Alakításában nem láttuk

azt a drámai erőt, mely mintegy állandó határvonalt képez Hamletnál a neki imputált örültség és az általa tervszerűen végrehajtott drámai cselekmények sorrendjében. Hiányzik nála továbbá a művészetnek az az abszolút ereje, mely Hamlet szerepét mérhetetlen magasságba emelje a környezet felett, hogy bámuljuk, vele érezzünk és filozófiájának meghódoljunk. Könyves jó színész, de nem Shakespeare színész, nem abban az értelemben, amilyenek különösen a Hamletet játszókat képzeljük.

Sikere mindazonáltal nagyon szép volt. A közönség rokonszenves fogadtatásban részesítette, zajosan tapsolta és tisztelőitől babérkoszorút és palmaágat is kapott. H. G.

* Ujházi — Bölcs Náthán. A mester holnap, pénteken kezdi meg három estére terjedő vendégjátékát az aradi színházban. Mindig ünnepe van az aradi színházban, ha Ujházi Ede ragyogtatja előttünk művészetét. Első fellépésül Bölcs Náthán, Lessing drámájának híres alakját választotta, mely egyik legismertebb és legcsodálatosabb alakítása a mesternek. Foglalkoztatva vannak a darabban még Dell, Harmath Józsa, Kápolnai Juliska, Szilágyi Berta, Hunyady, Keszler és Várnai.

Az ördög cimborái.

A horvát bojkott.

Supilot leintik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 25.

Tuskán Gergely kijelentette, hogy a horvátok akár az ördöggel is szövethoznának a magyarok ellen. Ez a fontos és nagyhangú politikai deklaráció azonban korántsem olyan veszedelmes, mint a horvátoknak a magyar ipartermékekkel szemben való bojkott-mozgalma, amelynek elensúlyozása a kormánynak nemcsak feladata, de kötelessége is.

Távirati értesüléseink:

A magyar ipar bojkottja.

A Horvátországban megindult bojkott-mozgalomról komolyabb formában érkeznek hírek. Károlyváros kereskedői gyűlést tartottak és gyűlésükből proklamációt bocsátottak ki a horvát kereskedőkhöz és a hazafias közönséghez. A proklamáció mindnyájukat felszólítja, hogy csakis Horvátországból, Szlavóniából és Dalmáciából vásároljanak. Ha a saját iparuk gyengesége miatt szükségleteiket nem tudnák itthon fedezni, akkor valamely más szláv helyről, első sorban Csehországból vásároljanak.

A felhívást megküldötték csatlakozás végett az összes horvát érdekelteknek.

Ez a bojkott-mozgalom természetesen mélyen érinti a magyar termelést és a politikai mozgalmak olyan elfajulása, a mely ellen már tenni kell. A magyar gyár-iparosok, valamint a kereskedelmi egyesülés a kereskedelmi minisztériumhoz fordulni, amelynek vezetője most, Kossuth Ferenc távollétében, Szerényi József államtitkár.

A minisztériumnak — a mi értesülésünk szerint — nem került ki a figyelmét a horvátok bojkott-mozgalma, attól azonban egyáltalában nem tartanak, hogy a magyar iparnak tényleg árthatna ez a mozgalom. Figyelmeztetnek ugyanis arra, hogy a horvát ipar most rendkívül gyenge.

Hogy megerősödjék, ahhoz a nemrég elfogadott *iparfejlesztési törvény* erős igénybevétele szükséges. A biztosított kedvezmények iránt tényleg nagyok az igények Horvátországból. Nos, egészen természetes, hogy a szerződések megkötésénél majd ügyelni fognak arra, hogy a magyar termelés számára biztosítsák a tért.

Egyébként Horvátország nyersterményei értékesítésénél is reá van utalva Magyarországra. Akármilyen hangosan kezdik is a bojkott-mozgalmat, a vége csak fiasko lehet.

Akár az ördöggel is!

Zágrábból táviratozzák:

Supilonak a fiemei népgyűlésen tett vasárnapi kijelentései nagy megütközést keltettek a horvát és szerb koalíció vezérlő bizottságában. A vezérlő bizottság tagjai azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy minden obstrukció, amely lényeges állami szükségletek fedezését megakadályozza, teljes mértékben perhorreskálandó.

Tuskán Gergely felháborodva jelentette ki:

— *Supilo ismét bolondokat beszélt.*

Csak nem leszünk bolondok, hogy a király követelése ellen csináljunk obstrukciót! Wekerle becsapott bennünket, ő vele szemben harcot hirdetünk, de éppen azért nem fogjuk felégetni magunk előtt a Bécsbe vezető utat. A magyarok ellen pedig *szövetkezünk Béccsel s ha kell az ördöggel is!* Mi azon leszünk, hogy megnehezítsük Horvátország kormányzását, lehetetlenné tegyük *Rakodczay* bán működését. De obstruálni csak olyan javaslatok ellen fogunk, amelyek a koalíciónak kedvesek, anélkül, hogy Bécs terveit és kívánságait érintenék.

Ne gyere haza, Lajos!

*

Tekintetes

Virágh Lajos főmérnök és fürdővendég urnak

Balaton-Almádi.

Igen tisztelt főmérnök ur, tegnapelőtt ezeken a hasábokon egy levél jelent meg, amelynek írói barátságosan invitálták önt haza. Főmérnök ur, ne hallgasson rájuk: maradjon nyugodtan a magyar tenger partján, üdüljön úgy, ahogy csak tud és ne is gondoljon a visszatérésre. Ön már megtette a kötelességét, mint ama bizonyos mór, teljesen fölösleges tehát hazajönnie. Ön mehet esetleg Balaton-Almádia tul is, nagy messzeségekbe, olyan helyekre, ahol teret talál nagyobb szabású működés kifejtésére. Ahol nincs aszfalt és nincsen pótdó, ahol örömmel üdvözlőnk önt, a burkolás művészetének nagymesterét, aki sohasem felejtí el, hogy mielőtt nyaralni megy, néhány aszfalozott térrel, vagy utcával ne boldogítsa a mi városunkat.

Hozzávetőleges számítás szerint *harmadfél millió korona* az az összeg, amelyet ön, főmérnök ur, aszfaltba fektetett. Jól tette. Elvégre nagy öröm az, ha elmondhatjuk, hogy ezért a neveléses összegért van 82 aszfalozott utcánk. Kéj, ha elgondoljuk, hogy példának okáért a Főjérvárlaktanya huszárjainak lova aszfaltra rakja a lábát; gyönyör, ha eszünkbe jut, hogy a marhavásárhoz aszfalton juthatnak az összes ökrök, tehenek sőt bikák. Elvezet, ha eltűnődhetünk rajta, hogy például a nagyforgalmu Kőlcsey és

Simonyi utcában tolongók tömege nem kap a rossz kövezettől tyukszemet a talpára. Harmadfél millióért ilyen élvezetek kevés embernek jutottak osztályrészül és mondhatjuk önnek főmérnök ur, hogy szívesen áldoznánk még néhány milliót, ha látnók, hogy a célszerű aszfalozás tovább is hasonló irányban folytatódik. Ön jól végezte a dolgát, főmérnök ur. Mi csodáljuk önt, főmérnök ur. És mert messziről jobban lehet önt csodálni: ne jöjjön haza, főmérnök ur!

Harmadfél millió! Az ötle'es gazdálkodásnak micsoda mértéke kell ahhoz, hogy ezt az összeget, ezt a csekélységet ilyen szellemdusan lehessen elhelyezni! Nem is szólunk a kövezésekről, főmérnök ur, amely kövezések tudvalevőleg csak azért történnek, hogy idővel fel lehessen szedni a köveket és aszfaltot lehessen a helyükbe tenni. Például itt van a Boczkó-utca. Szépen kikövezték kockaköve! Azután, négy évre rá, felszedték a követ és aszfaltotak, valószínűleg azért, mert a kockakőre más utcában volt szükség és a nagy pótdó miatt takarékoskodni kell. Ugyanez történt a Szent-Pál-utcával. Ilyen takarékoság után igazán nem csodáljuk, ha ön üdülni vágyik. Ne jöjjön haza, főmérnök ur!

Ne jöjjön haza. Ön, ha hazatér, képes lesz éjt napallá téve munkálkodni, hogy például a közkedvelt Fácán-utcában szegény fájóslábu *Krivány* János ne legyen kénytelen a hepahupás anyaföldet tiporai. Ön képes lesz a kocsikorzóul szolgáló Kőnyök-utcát burkolatlan burkolási szándékkal megkörnyékezni. Nekünk szükségünk van önre, főmérnök ur. Az isten szent szerelmeért, ne dolgozza agyonra magát: ne jöjjön haza.

A célszerű aszfalozástan kézikönyve, amelyen ön ezidőszerint dolgozik, szintén nem tűr halasztást. Vannak például szűk látókörű emberek, akik naiv és korlátolt módon azt kérdezik, hogy minek a Kőlcsey-utcába aszfalt, amikor például a Szent-háromság szobor előtt sincsen? Vannak, akik eltűnődnek azon, hogy miért jut a Szent-Pál-utcának rövid pár éven belül a második burkolat, amikor a Bocskay-téri iskolába járó gyerekeknek még tisztességes gyalogjáró sem jut? Akadnak, akik azt kutatják, hogy amikor a Tököli-téren már akár táncmulatságot is lehetne tartani, miért nem jut aszfalt a város legforgalmasabb terére, a Szabadság-térre? Ők nem tudják, hogy ön a Szabadság-tér kövezetével fájdalmas érzést akar kelteni azon elfásult keblekben, melyek nem indulnak meg a vértanuk szobrának láttára. Ők nem tudják, hogy a mai követet mellett megindul mindenki, aki a testi épségét szereti, — megindul és szaladva megy olyan helyre, ahol a talpának nem kell minden lépésnél újabb inzultusokat szenvednie. Ők nem tudják. Világosítsa fel őket, főmérnök ur, írja meg a célszerű aszfalozástan kézikönyvét. Ne hagyja magát zavartatni. Ne jöjjön haza, egyáltalában ne jöjjön haza!

Féltő aradi polgártársai.

EGYESÜLETI ELET.

(*) *Lóvánhagyott* alapszabályok. A hivatalos lap mai száma közli, hogy az *aradi magán-tisztviselők egyesületének* alapszabályait a m. kir. belügyminiszter folyó évi 84.212 szám alatt látta mozi.

Nőgyek figyelmébe!

Hódít az emancipáció.

Új életpályák.

Arad, július 25.

A megélhetés mindennap jobban és jobban súlyosbodik gondolj ma már a nők legnagyobb részét is a pályaválasztás meglehetősen nehéz problémája elé állítják. A tudományos pályára özőnével tódulnak a nők, de kivesszik ma-holnap a vésőt és kalapácsot is a férfiak kezéből, s mindig újabb tért keresnek maguknak, ahol az egyéniségükkel néha homlokegyenest ellenkező munkával keresik meg a mindennapi kenyerüket. Természetesen a munkák legkülönbözőbb ágaiban a nagy világvárosokban válogathatnak a nők s e tekintetben valóban változatos és sajtóságos leleményességet árulnak el.

Páris egyik nevezetessége az: *egérnevelő*. Ennek a tulajdonosa Alexandra asszony, aki valaha jobb napokat is látott, de egy szerencsétlen eset következtében saját magának kellett a gyermekei kenyerét megkeresnie. Így határozta el, hogy egereket fog tenyészteni az orvosi intézetek és kísérleti állomások számára. Tizenöt év óta szállít a párisi egyetemi kórodának, a Pasteur-intézetnek, több kórháznak és számtalan gyakorló orvosnak is. Alexandra asszony feltalálta a módját, hogy óriási nagy egereket produkálhasson a tenyészdejében, amiknek darabjéért a földényben, tél elején 75 centimes-ot is fizetnek vásárlói. Pár ezer egere állandóan van készletben, s összeköttetésben áll a genfi, londoni és berlini intézetekkel is.

A női foglalkozás terén valóságos specialitás a *cipőtitiprás*, amit főleg Londonban üznek. Ha a sikkes hölgyek tulságosan szűk cipőt vásárolnak, akkor elviszik a cipőtípró asszonyhoz, aki két órai viselés után kényelmessé és használhatóvá teszi azt. Hetenkint egy ilyen asszony könnyű szerrel kítípor 36 pár cipőt s keres minden megerőltetés nélkül 108 kor-t, mert egy pár cipő használhatóvá tételéért 3 koronát számít.

Elelmes asszonyok mindent ki tudnak használni. Az előkelőbb házaknál az anya nem bír az elkényeztetett gyermekkel. Saját maga nem tudja szeretett gyermekével a testi fenytést éreztetni, de úgy gondolja, hogy csak így segíthet a bajon. Ir egy levelező lapot a *verő asszonynak*, aki rövidesen meg is jelenik, s munkába veszi a vásott gyermeket. Azontul aztán minden két héten ellátogat, hogy nincs-e szükség rá. A kapott pénzekből szépen megél. Az, hogy akadnak szülők, akik gyermekeiket így nevelik, természetesen más lapra tartozik.

Meglehetősen kényelmes és kellemes foglalkozás a kóstolás is. Erdemekben megvénhett, helynékül levő szakácsnók választják maguknak ezt a pályát, ami abban áll, hogy elmennek a leggazdagabb családokhoz, megkóstolják az ételeket s ha valami hiányzik belőle, figyelmeztetik a ház urnőjét. Sokszor ők állítják össze a menüt s szállítanak étlapot napról-napra. Egy nap tíz-tizenöt helyet meglátogatnak s mindenütt megkapják azt az összeget, amelyből még bőven félre is tesznek maguknak a rosszabb napokra.

A rekordot, mint minden téren, úgy itt is Amerika éri el. Itt nemcsak női kocsisok és szokék vannak, akik férfi ruhában szállanak nyeregbe és egymásután részesítik a gyp pénzsovár közönségét a legszenzációsabb „meglepetésekben”, hanem vannak börze-spekulánsok, tőzsdeügynökök, vasuti fékezők, kalauzok, vonatvezetők, hentesek, mészárosok, pincérek, bányászok, mérnökök, asztalosok, mozdonyvezetők, vasöntők, festők, üvegesek, tetőfedők, hordárok stb. Erdekes azonban, hogy az amerikai nő szívesen dolgozik és kezébe vesz bármily nehéz férfimunkát, de csak addig, amíg azt nem tapasztalja, hogy a nőiességéből, esetleg a szépségéből nem veszít. Az idősebbek már nem oly válogatósak. Amerikában leginkább szeretik a nőket a bányákban al-

kalmazni. Valami babonás tévhit ugyanis azt tartja, hogy a nőben van valami ösztönszerű érzék, mely rávezeti őt az aranyra, ezüstre.

A foglalkozások között azonban kétségtelenül a legsajátosabbat egy kaliforniai, Los-Angelesbe való hölgy üzi, aki *kísérleti mé'iumnak* szánta a testét. A los-angelesi orvosok rajta próbálnak ki minden szérumot, s egymásután oltják be a különböző anyagokkal. A legcsodálatosabb a dologban az, hogy a vállalkozó szellemű hölgy még soha életében sem volt beteg s nagyon büszke arra, hogy rajta nem fog semmi betegség.

Végül pedig a női foglalkozások száma ismét bővülni fog egy érdekes dologgal. Az amerikai nők ugyanis tervbe vették egy olyan intézet megalapítását, ahol a leányok és a fiatal asszonyok azt fogják megtanulni, miként kell bánni — a férjekkel. Ha már mindent tudnak, miért ne tanulják meg ezt is.

MULATSÁGOK

(—) A borosjenői önkéntes tűzoltók táncmulatsága. A borosjenői önkéntes tűzoltó egyesület 25 éves fennállásának megünneplése alkalmából, f. évi augusztus hó 4-én, Borosjenőn a Zöldkert helyiségében zártkörű táncmulatságot rendez. A táncmulatságot színelőadás előzi meg.

A titkos paktum-pont.

Benne van a házzabályrevízió.

A létszámemelés miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 25.

Az *Egyetértés* állítólag megbízható bécsi forrásból igen határozott formában azt adja hírül, hogy a házzabályrevízió benne van a békekötési paktum pontjaiban. A nagy feltűnést keltő híradás idevonatkozó része így hangzik:

A házzabályok revízióját Bécsből a külpolitika miatt tették kötelességévé a magyar kormányoknak.

A külpolitikai szövetkezetben a gazdasági kérdéseknél is fontosabbnak tekintik, hogy a szövetkezett államok megfelelő haderővel támogassák egymást. Ebben nagy súlyt fektetnek a magyar faj kiválóan kipróbált erejére, harci készségére és bátorságára. A magyarországi haderőt okvetlen biztosítani kell. Eszerint a házzabályok revíziója iránt Bécsben semmiesetre se amiatt érdeklődnek, hogy eképen el lehet némitani a nemzetiségieket és horvátokat, hanem csakis és kizárólag azért, mert vele minden eshetőséggel szemben okvetlen meg lehet szerezni a hadsereg részére szükséges ujoncokat.

Emlékezni kell arra, hogy amikor a létszámemelés ellen keletkezett obstrukció odáig fejlődött, hogy a rendes ujoncállítást is megtagadta a magyar parlament, akkor a bécsi hadvezetőség fűzőfához kapkodott és a legszánalmasabb módon igyekezett a hiányzó ujonclétszámot pótolni. Akkor a kaszárnyákban a fegyelem meglazult és Ferenc Ferdinánd trónörökös igen határozottan tiltakozott a magyar alkotmány oly fenntartása ellen, hogy emellett hasonló esetek ismétlődessenek, hanem inkább azt a jelszót adta ki, hogy be kell masírozni Magyarországra. Akkor keletkezett Bécsben az az elhatározás, hogy a magyar országgyűlés házzabályait olyképen kell módosítani, hogy az országgyűlésnek ne legyen mód-

jában megtagadnia az ujoncállítást. Innen keletkeznek az elméletek, melyek szerint a pragmatika szankció értelmében Magyarország feltétlenül köteles a véderőről gondoskodni és hogy miután a véderőtörvényt megalkották, ennek rendelkezései folytán mindaddig, amíg e törvény érvényben van, az abban megállapított létszámú ujoncállítást az országgyűlés nem tagadhatja meg. Hogy a kiegyezési törvény szerint, valamint a negyvennyolcas törvények szerint megszavazott költségvetés nélkül az ország ujoncot adni nem köteles, ezt túlhaladott álláspontnak tekintik Bécsben, arra való hivatkozással, hogy a véderőtörvény rendelkezései e pontokat eo ipso megsemmisítették.

A közelmúltban lefolyt küzdelmek azonban bebizonyították, hogy Magyarország ellentállóképessége elég erős ahhoz, hogy az ujoncállítást megakadályozza.

Amikor tehát a korona és a nemzet közti ellentétek kiegyenlítésére került a sor, a korona leginkább ahhoz a követeléshez ragaszkodott, hogy többé soha ujoncokban szükségét ne szenvedjen s így történt, hogy a koalíciós kormány mindekelőtt egymásután két ujoncozást rendelt el.

Ezt a titkot a paktum eddig még nem emlegetett titkos pontjának nevezhetnők, mely szerint a kormány kezességet vállalt oly irányu gondoskodásra, hogy soha többé az ujoncmegtagadás nem fogja veszélyeztetni a legfőbb hadur hadseregének a teljességét.

És ha az alkotmánybiztosítékok késnek, nem kell azt egyébként betudni, mint a komplikált junktimoknak. Az uralkodó beleegyezik abba, amint az a koalíciós kormány megbízása alkalmával kitűnt, hogy a királyi biztosok intézménye eltöröltessék, nincs kifogása az ellen, hogy a parlament által el nem ismert kormány kinevezési ténykedései megsemmisíttessenek, az általa megbízott főispánok és kreaturáik elmozdítottassanak és ily irányban alkotmánybiztosítékokat adni hajlandó. De viszont kiköti az uralkodó, hogy e biztosítékok ne érinthessék a hadsereg fenntartására irányuló uralkodói jogokat, melyeket aképpen értelmez, hogy az ujoncállításnak semmiféle akadálya nem lehet s ezt se kormány, se parlament, se törvényhatóság meg ne akadályozhassa.

Erre való a házzabályrevízió, mely az ujoncállítást kiszabadítja az obstrukciók támadásának köréből. Hogy egyéb mi lesz a házzabályrevízió tartalma, az teljesen mellékes. Az indoklás is mellékes és igazán csak taktikai kérdés és politikai furfang az, hogy a bécsi udvar a horvátok erős megrendszabályozására adott felhatalmazást, csak azért, hogy a horvátokat megvadítván, az ő rendetlenkedésükkel indokolhassa a magyar kormány a házzabály revíziójának szükségét.

HIREK.

Kossuth Lajos unokája.

Az ősz bíró fia.

Arad, július 25.

Minduntalan akadnak kalandorok, kik a néphiszékenységet felhasználva, maguknak könnyű megélhetést biztosítanak és kik hogy annál könnyebben férközhessenek a könnyen hívő jámbor nép szívéhez és ami a fő, pénzéhez, becses

személyüket valami grófi, bárói, vagy hercegi cím nimabusával övezik körül, vagy ha ilyen hamarjában nem kínálkozik, megelégesznek valami nagy tudós vagy államférfiu nevével. Ilyen esetet olvasunk a „Columbus Sun“ című amerikai angol lapban. Az eset hőse nem más mint — Kossuth Lajos unokája.

A „Columbus Sun“, mely ez esetet a legkomolyabban tárgyalja, az ügyet következőképpen adja elő:

Amióta csak felfedezték Amerikát, ez az ország mindig menedékhelye volt politikai száműzötteknek. Columbus városában is tartózkodott egy ily száműzött, kinek családját Európában és Amerikában is ismerik és ki senki más mint Kossuth Lajosnak, a legnagyobb magyar hazafinak egyenes unokája. A fiatal száműzött Lester Kossuth, kinek apja ma is él és valahol Magyarországon bíró, most 22 éves és két éve, hogy Amerikába került. New-Yorkban szállt partra, de csakhamar nyugatnak indult és egy álló esztendeig Mingo Junctionban mint bányamunkás dolgozott. A múlt nyár végével azonban erőt vett rajta a vándorlási kedv és bucsut mondva honfitársainak, ott hagyta szeretettjányáját és világgá ment. Azóta Kossuth Lajos unokájának nyoma veszett. Alig hogy a dicső unoka ott hagyta a tárnát, Magyarországon élő ősz apjától, tehát Kossuth Lajos fiától levél érkezett, melyben az öreg bíró szívszorogva kéri fiát, hogy jöjjön haza, minden meg van bocsátva. A levelet azonban már nem lehetett kézbesíteni, mert mint említettük, a fiatal Kossuth eltűnt.

Ennyi, amit az amerikai lap nemes egyszerűséggel megír. Most már nem marad más hátra, mint hogy felhívjuk Kossuth Ferenc figyelmét az ősz, de ezideig ismeretlen bírora, aki neki testvére és akit kinevezhetne kuria tanácselnöknek. Az agg bíró fiának pedig talán szintén juthatna valami kis őrszem-állás, ha akár államvasúti főellenőrség is. Ugy, mint Pallaynak...

— A fogarasi főispánválság. Budapesti tudósítónk jelenti: A fogarasi főispánválság régóta huzódó ügyében végre döntés történt. Andrássy Gyula belügyminiszter elfogadta Bauszner Guidó főispán lemondását. Utódját már a napokban kinevezik. Bauszner tudvalevőleg végig szolgálta a Tisza és Fejérváry kormányokat.

— A Kossuth-szobor ügye. A Kossuth-szobor bizottság tagjai a városház kistermében ma délután ülést tartottak. Az ülésen hosszú vita keretében megállapították annak a szerződésnek a szövegét, amelyet a bizottság részéről Nagy Kálmán elnök fog kötni Margó Ede és Pongrácz Szigfrid szobrászművészekkel. A bizottság által megállapított szöveget legközelebb az asztaltársaság elé terjesztik, amely véglegesen fog dönteni a szerződés felett. A mai bizottsági ülésen Nagy Kálmán elnökle alatt részt vettek: Albert Andor, Kilyéni János, Kovács Vince, ifj. Nachtnebel Ödön, Schwarz Zsiga, Stengl Andor, Szalay Arnold dr. és Vadász Armand dr.

— A kiegyezés. Budapesti tudósítónk táviratozza: Ma délben hosszantartó tanácskozást folytattak a pénzügyminisztériumban a kiegyezés ügyében. A tanácskozáson Popovics államtitkár is résztvett. Beck báró osztrák miniszterelnök, Koritovszky pénzügyminiszter és Sieghart osztálytanácsos ma délután Budapestre érkeztek, hogy holnap újból folytassák a kiegyezési tárgyalásokat. Ha a tárgyalásokat a napokban nem sikerül befejezni, úgy a folytatásukat őszre halasztják.

— **Halálozás.** *Rosenblüh* Sámuel nyug. 1848/49. honvéd hadnagy f. hó 25 én életének 89-ik évében jobblétre szenderült. A szép kort elért öreg ur végig küzdötte az aradi szabadságharcot a 28 ik zászlóaljban. Az elhunytban *Salgó* Henrik, lapunk közgazd. tudósítója nagyapját gyászolja.

Ozv *Kratzer* Józsefné szül. Jónás Mária július 24-én életének 60 ik évében Budapesten meghalt. Holttetemét ma Aradra szállították, s pénteken délután 5 órakor újabb beszterelés után a rom. kat. temetőben levő családi sírhelyen helyezik örök nyugalomra.

— **A román trónörökös Magyarországon.** *Nagyszeben*-ből táviratozzák: *Ferdinánd* román trónörökös feleségével Máriával és fiával automobilon ma ideérkezett. A román trónörökös-pár a Római császár vendéglőben megebédelt, azután *Gaudernack* hadlestparancsnok kalauzálása mellett bejárta a várost. A fejedelmi vendégek automobilon utaztak vissza Bukarestbe.

— **Csernovics Diodor diszpolgár.** A csanád-megyei *Kiskirályhegyes* község a múlt hónapban tartott közgyűlésén *Csernovics* Diodor dr. aradi jószágigazgatót diszpolgárává választotta meg. A diszpolgársággal azt az üdvös és jótékony működést kívánta a község némileg elismerésben részesíteni, melyet a jószágigazgató a telepés községek lakóival szemben kifejt. A diszpolgárságról szóló gyönyörű kivitelű oklevelet *Doma* Lajos makói tanító készítette el.

— **Pusztító vihar.** *Szliács* ról jelentik: Tegnap délután 5 órakor Szliácson orkászzerű vihar vonult keresztül, mely a fürdőigazgatóság előtt egy több száz éves tölgyet kitört, úgy, hogy az a Budaszállóra esett, melynek fedélzetét bezúzta és az erkélyt egészen összetörte. Szerencsére az erkélyen nem tartózkodott akkor senki és így nagyobb baj nem történt.

— **A gyilkos gazdász.** *Nagyváradról* táviratozzák: A törvényszék ma kezdte meg *Hevesi* Akos bűnpörének fő árgyalását. A tavasszal a Rákóczi-úti korzón egy villamos ivlámpa alatt egy éjjel leszúrták *Jámbor* Sándor törvényszéki tisztviselőt. A véres halott körül összeverődött emberek azt vallották a rendőrségnek, hogy azt hallották, amikor az áldozat azt kiáltotta: Jaj, *Szabó*, meghalok! A rendőrség ezen a nyomon haladva, letartóztatott egy *Szabó* nevű hivatalnokot, aki nagy lelki izgalmak alatt már-már magára vállalta a gyilkosságot, amikor a nyomozás vezetőjénél *Békési* Jenő ügyvédjelölt jelentkezett, aki azt vallotta, hogy a gyilkosságot legjobb barátja, *Hevesi* Akos, a kolozsvári gazdasági akadémia növendéke követte el, akit izgatott hajsza után Kolozsvárról letartóztatott. *Hevesi* azután beismerte, hogy részegen összeveszett *Jámborral*, aki megütötte, mire ő vadászkesével leszúrta. Az ügyészség heves felindulásban elkövetett halált okozó testi sértés miatt vádat emelt *Hevesi* ellen, *Békésit* pedig bűnpártolással vádolja. A tárgyalás óriási érdeklődés mellett ma reggel 8 órakor kezdődött. A vádlottak kihallgatása után az orvosszakértők kijelentették, hogy *Hevesi* teljesen beszámítható. Ítélet holnap lesz.

— **Eljegyzés.** *Vertán* Artur talpasi földhaszonbérlet, Aradmegye törvényhatósági bizottságának tagja, eljegyezte *Stolcz* Micikét Talpason.

Ujhelyi Armin csabai tekintélyes terménykereskedő folyó 23 án eljegyezte *Wolf* Adolf drauci birtokos leányát, Irénnét.

— **Feltűnnek a lakásfosztogatók.** Ma délután fél három órakor két husz év körüli suhanc megjelent *Stein* Zsigmond takarékpénztári titkárnak az Erzsébet királyné köruton levő lakásában és *Steint* keresték. Miután a cselédség értésükre adta, hogy *Stein* nincsen otthon, azzal távoztak el, hogy később visszatérnek. A suhancok távozás előtt alaposan körülnéztek a lakásban. Ugyanez a két legény háromnegyed

három órakor megjelent *Somló* Ármin dr. ügyvéd lakásán, ahol az ügyvédet kereste. Az irodavezető tudára adta a suhancoknak, hogy *Somló* dr. későbbentér vissza, erre azt mondták, hogy négy órakor visszajönnek. mert az ügyvéddel fontos dologban szeretnének beszélni. Az irodavezetőnek feltűnt, hogy a suhancok kémlelődve néztek körül az irodában. Természetes, hogy a két suhanc a jelzett időben nem jött vissza. A két legénynek viselkedéséből nyilvánvaló, hogy veszedelmes lakásfosztogatók, akik *Stein* és *Somló* dr. lakásán terepszemlét tartottak.

— **Az ujszentannai tanárok fegyelmi jeje.** A két ujszentannai polgári iskolai tanárnak, *Eötvös* Mihálynak és *Lulay* Mihálynak fegyelmi ügyében még egyre tart a vizsgálat. Miután a nevezett tanárok azt állították *Szabó* Béla igazgatóról, hogy a tandijkezelés körül visszaéléseket követett el, a közigazgatási bizottság *Oláh* Endre kir. pénzügyi számtisztet, a világosi járás számvevőjét küldte ki a számadások felülvizsgálására. *Oláh* Endre tegnap kezdte meg Ujszentannán a tandijak bevételeiről szóló napló átnézését, de eddig még nem tudta konstatálni, hogy az igazgató tényleg többet vett volna fel a növendékektől tandij címén. A járási számvevő hat évre visszamenőleg fogja átvizsgálni a naplókat, ami körülbelül egy heti munkát vesz igénybe.

— **A budapesti vattagyár árverés alatt.** Budapestről jelentik: A *Wojnarovits* féle budapesti vattagyár, amely bár néhány éve létezik, máris elég hirhedtté vált, legközelebb úgy látszik végleg beadja a kulcsot. *Wojnarovits*, aki kitűnő szervezőnek bizonyult akkor, midőn a *Bacchus* pince alakjait felvonultatta *Fejérváry* Géza báró miniszterelnök elé, hogy bizalmat szavazztasson a darabont kormányának, igen lehetetlennek bizonyult a saját portáján. A budapesti vattagyár csehül, sőt irgalmatlanul csehül áll, annyira, hogy már egy 558 koronás váltótartozást sem tudott rendezni, s kénytelen tűrni, hogy a felperes takarékpénztár végrehajtást vezessen ellene. *Wojnarovits* gyárában 40,000 korona értékű ingóságot foglalt le a végrehajtó, ami felett megütik a dobot, ha a kiváló szervező össze nem szedi valahonnan azokat a hiányzó félezer koronákat.

— **Az együgyű tolvaj.** *Najmányi* Béla bírósági végrehajtó nyitva felejtett lakásának ajtaján behatolt egy ismeretlen ember, aki néhány percnél ott időzés után hirtelen eltávozott. Csak mikor már a lépcsőházban járt, vette észre a végrehajtó *Béla* nevű fiacskája, aki lármát csapott, úgy, hogy *Najmányi* Béla is kijött a zajra. A végrehajtó az ismeretlen után kiáltott, aki *ellenszegülés nélkül visszajött*, s az ellen sem volt kifogása, hogy megmottozzák. A motozáskor megtalálták nála *Najmányi* óráját, a melyet a nyitva felejtett lakásból elloptott. A tolvajt átadták a rendőrségnek, amely megindította ellene az eljárást.

— **Segédjegyző-választás.** Pankota községben a napokban volt a segédjegyző választás. Pályáztak: *Margold* Lajos ujszentannai, *Hatzel-hoffer* József szentmártoni, *Demkó* József pankotai, *Kéri* József kovaszinczi községi irnokok. *Faragó* István járási főszolgabíró mind a négy pályázót jelölte. A községi képviselő testület egyhangulag *Demkó* Józsefet választotta meg.

— **Botrány egy pályaudvaron.** Székesfehérvárról táviratozzák: Tegnap délután a székesfehérvári pályaudvaron nagy botrány volt. A budapesti vonathoz egy öreg rezervista iparkodott, aki miután mind a két kezében egy-egy csomagot szorongatott, nem szalutálhatott a pályaudvaron levő *Hajdu* Károly győri honvédhadnagy. A hadnagy ezért a rezervista után

ment és *felpofozta*. A rezervistát erre elfutotta a düh, letette a csomagjait s a hadnagyra akart rohanni. A dologból okvetlenül verekedés lesz, ha többen közbe nem lépnek, s szét nem választják a dulakodó feleket. Mikor már *Hajdu* Károly biztonságban volt, újból oda sietett a rezervistához és még egyszer pofon vágta. A közhangulat ekkor annyira ellene fordult, hogy megijedt és a kiszolgált katonát az egyik váróterembe huzva, néhány koronát csusztatott a markába és arra kérte, hogy hallgasson a dologról. A botrány azonban kitudódott, s nem lehetetlen, hogy a hadnagyra nézve gyászos folytatása lesz.

— **A tolvaj boszuja.** *Gyuláról* jelentik: A gyulai országos vásáron *Kovács* Pál nagyzerindí gazdát három fufangos tolvaj meglöpté. A kárvallott ember jelentést tett a rendőrségnek, amely a legerélyesebb nyomozás dacára sem tudta kézrekeríteni a tolvajokat. A napokban azután névtelen levelet kapott a rendőrség s ebben a feljelentő elmondta, hogy a tolvajok Nagyváradra mentek, elmondta továbbá, hogy ő is társuk volt, de az osztozkodásnál semmit sem kapott a „haszon”ból. A gyulai rendőrség távirati megkeresést intézett a nagyváradai rendőrséghez, amely kipuhította a tolvajokat. Ezek azonban a névtelen levélíró terhelő vallomása ellenében is konokul tagadnak.

— **Hivatalvizsgálat.** *Faragó* István világosi járási főszolgabíró a galsai körjegyzőségben hivatalvizsgálatot tartott. A vizsgálatra az szolgáltattott okot, hogy *Muszka* községben *Dirlea* György adószedő pénzkezelésében a községjegyző feijelentése szerint állítólag rendtelenség fordult volna elő. A főszolgabíró az adószedőt felfüggesztette, s helyettesítésével *Mihutz* Tódor muszkai lakóst bizta meg.

— **Megmérgezett rendőrtanácsos.** A Frankfurter Zeitung jelenti Odesszából, hogy *Radsievsky* odesszai rendőrtanácsos, a nyomozó ügyosztály vezetője hirtelen megbetegedett. Orvosai azt hiszik, hogy betegségét lassan ölt mérge okozta. Azt hiszik, hogy *Radsievskyt* egy hozzá közelálló személy, a kit felbéreltek, mérgezte meg.

— **A helyettes feleség.** Budapestről jelentik: A múlt hónapban nagy szomorúság érte *Horvát* Jancsinak, az *Emke* primásának feleségét. Meghalt vidéken lakó apja s el kellett utaznia a temetésre. Mint gondos asszony megkérte szomszédnőjét, *Jónás* Jancsi cigányprimás feleségét, hogy amíg ő oda lesz, minden tekintetben helyettesítse őt. Amikor napok mulva az asszony hazajött, különös dolgokat regéltek a pletykálkodó szomszédasszonyok, akik elmondották, hogy látták, amikor férje *Ádámkosztümben* belopódzott *Jónásné* szobájába. A féltékeny asszony ekkor elvitte férjét egy templomba s ennek az oltár előtt meg kellett esküdenie, hogy tiszta és ártatlan, mint a hó. Dacára a letét eskünek, az asszony mégis mindenféle panaszkodott *Jónásnéra*, aki nem hagyta a becsületét és rágalmazás miatt feljelentette *Horvát* Jancsinét. *Benke* büntető járásbíró a féltékeny asszonyt ma rágalmazásért elítélte 70 korona pénzbüntetésre.

— **Adakozás.** *Göcz* György, a nyomoruságos sorban tengődő aradi cipésmester és családja részére ma a következő adományok érkeztek a kiadóhivatalba: *Bruckner* Margitka kisasszony gyűjtőívén: A. A. 1 korona, *Ujhelyi* 50 fillér, *Mihály* és *Bruckner* 60 fillér, *Kepich* 50 fillér, N. N. 1 korona, Sch. J. 1 korona, *Bruckner* 1 korona 40 fillér, összesen 6 korona. *Pick* Manó 2 korona.

Geller Margit és *Kristóf* Mariska az öreg-honvédek részére 1 koronát küldtek be a kiadóhivatalba. Rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Eltűnt milliomas.** *Newyork* ból táviratoz zék: *Vanderbilt* Károly, az ismert fiatal milliomas a *Tristia* nevű hajón Annapolisból Jamestownba vitorlázott. *Vanderbilt* még mindig nem tért vissza utjáról s azt hiszik, hogy hajójával együtt eltűnt. Most a fiatal milliomas keresésére indultak.

— **Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok** ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

TORVÉNYKEZÉS.

§ **A felmentett anya.** Még a múlt évben történt, hogy *Duma* Viádné alvás közben véletlenül néhány hónapos csecsemőjére tolt a dunát, minek következtében a gyermek reggelre megulladt. Az ügyészség gondatlanságból okozott emberölés miatt emelt vádat az anya ellen, akit az aradi kir. törvényszék az 1906. december 7-én megtartott főtárgyaláson 6 havi börtönre ítelt. *Duma* Viádné felebbezése folytán az ügy a nagyváradai ítélő tábla elé került, amely most Dumánét a gondatlanságból okozott emberölés vádjától felmentette.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, július 25.

Kínálat és vételkérő korlátolt. Amerika $\frac{3}{8}$ magasabb. Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli szárlat	5 órai szárlat
Buza októberre	11.18—11.19	11.18—11.19
Zab októberre	7.98—7.99	7.90—7.91
Rozs októberre	8.82—8.83	8.81—8.82
Tengeri 1908 májusra	6.46—6.47	6.48—6.49

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	647.60
Magyar hitelrészvény	750.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	654.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 25. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 134—135 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 137—138 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 1:8—1:9 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslelészám: Július 22. napján volt készlet 33,589 darab, július 23. napján főlhajtatott 495 darab, július 23. napján elszállított — 87 darab, július 24. napjára maradt készletben 38,987 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: Csöndes.

IDEGENEK ARADON.

— Július 25. —

Központi szálloda. Weisz Mór gyárigazgató Békésgyula. — **Urbánsky Jenő** birtokos Marosvásárhely. — **Hartenstein Jenő** fakeskedő Budapest. — **Révész Béla** újságíró Budapest. — **Molnár Gyula** kereskedő Budapest. — **Bartos Adolf** kereskedő Budapest. — **Papp Imre** magánzó Nagyvárad. — **Letényi Aladár** kereskedő Budapest. — **Überall Mór** vendéglős Kisjenő. — **Hoffman Benedek** kereskedő Budapest. — **Meyer Gyula** kereskedő Budapest. — **Jakobi Andor** kereskedő Budapest. — **Vantus Károly** magánhivatalnok Budapest. — **Nacszay Rezső** magánhivatalnok Nagylak. — **Beuer Willibald** mérnök Bécs.

Fehér Kereszt-szálloda. Ujházy Ede színész Budapest. — **Badler József** mérnök Bécs. — **Limpert Pál** mérnök Bécs. — **Dr. Fáy Ferenc** ügyvéd Berlin. — **Lövy István** gyáros Baja. — **Szunyog**

Péter birtokos Berlin. — **Ferencz Lajos dr.** orvos Bécs. — **Gavra Lajos** tanító Temesvár. — **Benedek János dr.** ügyvéd Szatmár. — **Bukovác Száva dr.** ügyvéd Debrecen. — **Vagner S.** kereskedő Debrecen. — **Alföldi Zsigmond** kereskedő Debrecen. — **Kramer Aladár** kereskedő Lugos. — **Pollák Sándor** kereskedő Makó. — **Ferenczy Zsiga dr.** ügyvéd Székesfehérvár. — **Herman Izidor** magánzó Grác. **Jelinek Adolf** utazó Budapest. — **Zeisel Ottó** utazó Brassó. — **Masek Emil** utazó Budapest. — **Gaál Vilmos** utazó Törökszentmiklós. — **Anyos Árpád** utazó Budapest. — **Aczél Rezső** utazó Budapest. — **Abelsberg Miksa** utazó Budapest. — **Hóry János** utazó Bécs. — **Mayer N.** utazó Nagyvárad. — **Lendvay János** utazó Lugos. — **Darvas Alajos** utazó Szeged. — **Weisz J.** kereskedő Debrecen. — **Hász Sebő** kereskedő Piski. — **Adler Manó** kereskedő Brassó. — **Schvarcz Manó** birtokos Nagyszében.

Vass-szálloda. Wallner Ottó őrmester Wöllerdorf. — **Lauter Jenő** utazó Marosvásárhely. — **Szente Béla** utazó Budapest. — **Popper Ernő** utazó Budapest. — **Schweiger József** utazó Bécs. — **Parczér Pál** mérnök Budapest. — **Fein Adolf** utazó Budapest. — **Schön Armin** utazó Budapest. — **Szépe Lajos** szabó Budapest. — **Varga Imre** gazda Telekes. — **Jónás Jakab** utazó Fülek. — **Varga János** asztalos Déva.

Pannónia szálloda. Kiss József festő Pécs. — **Kövér Kálmán** birtokos Kujed. — **Lusser Bernát** kereskedő Petrozsény. — **Hauler Imre** fakeskedő Zám. — **Kraus Rubin** ügynök Budapest. — **Medveczky Ede** utazó Budapest. — **Halász Béla** mérnök Budapest. — **Mezei Mihály** utazó Budapest. — **Popper György** tanító Drauc. — **Véber Jenő** utazó Budapest. — **Druker János** tisztviselő Nagykikinda. — **Margó Ede** szobrász Budapest. — **Pongrácz Szigfrid** Budapest. — **Nagy János** utazó Temesvár. — **Sárosy István** birtokos Zsebfalu.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Kaszab Géza.

Nyári színház.

Pénteken, 1907. évi július hó 26. d.:

UJHÁZY EDE mint vendég:

A bölcs Náthán.

Dramai költemény 5 felvonásban. Irta: Lessing. Fordította: Zichy Antal.

S Z E M É L Y E K:

Szaladin	Déli Lajos.	Daja, nevelőnő	Szillágyi B.
Szittah, nővére	Harmath J.	Egy barát	Hunyadi J.
Náthán	Ujházy Ede.	Egy ifjú	Keszler Ede.
Recha, leánya	Kápolnai J.	Egy dervis	Várnai Jenő.

Közdete este 8 órakor.

NYILTTER.*

A

KRISTÁLY

forrás

szénsavval telített ásványvízének kitűnő hatása előnyösen el van ismerve.

Nagy kedveltségnek örvend ugy hazánkban, mint a külföldön, ahol mindinkább nagyobb tért hódít.

Ezrével állanak rendelkezésre orvosi tekintélyek szakvéleményei, melyekben a Kristály-forrás ásványvizet mint a leg-egészségesebb és legjobb asztalivíz ismerek el.

A Kristály-forrás szénsavval telített ásványvize elsőrendű étvagyjavító, megakadályozza a gyomorrontást, és szor fertőző betegségek ellen.

Főraktár: Aradváros, Arad és Csannádvarmegye és Temes megye északi részére: ELES ARMIN tiszta- és csemegekereskedőnél, Aradon. 1522

Szent Lukácsfürdő Kivállalat Budapest.

KRONDORFI LEGJOBB NYÁLKAOLDÓ GYÓGYVIZ.

157

3 régi szó... 3 új szó...

Altvater

Altvater

Gessler

Gessler

Jägerndorf

Budapest

8920

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

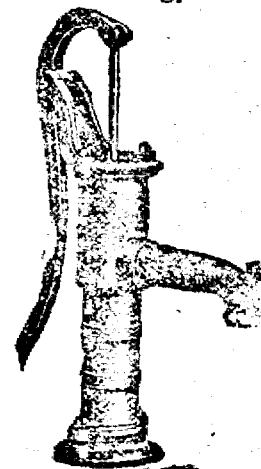
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár-árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belülgummirozt, kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel, olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusitunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Hirdetési vállalatunk

40 oszloppal és 200 hirdető táblával

f. évi augusztus hó 1-én

megkezdí működését.

Tisztelettel

1804

Czeiler és Glück

hirdetési-oszlop vállalat.

Városi hirdetmények.

871—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az óvár-téri védgát építési munkálatainak, nevezetesen a szükséges földmunka és kövezés biztosítása iránt folyó évi július hó 29-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 62081 korona 60 fillér.

Bánatpénzül letendő kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi július hó 15-én tartott üléséből.

Kiadta:
Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

18201—1907. kh.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város rendőrségénél üresedésben lévő 7 II-od osztályu rendőri állásra pályázatot hirdetnek.

Pályázók kötelesek sajátkezűleg irt kérvényükkel a rendőrkapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni. A kérvényhez csatolandó katonakönyv, iskolai bizonyítvány, a polgári és katonai hatóságtól kiállított erkölcsi bizonyítvány.

Megkívántatik, hogy a pályázó kiszolgált katona legyen, a magyar nyelvet szóval és írásban tökéletesen bírja.

Testi alkalmatlansága a tisztí főorvos által díjmentesen eszközöndő vizsgálat alapján állapítatik meg.

Javadalmazása 690 kor. évi fizetés, 39 kor. lábbeli illetmény, természetbeni ruházat, nőtleneknek

a laktanyában lakás, továbbá a reá eső felügyeleti díjak.

Az állás egy évi próbaszolgálatlaltal és nyugdíj jogosultsággal van összekötve.

A kinevezésnél a pályázók közül az igazolványos altisztek előnyben részesülnek.

A pályázati kérvények f. évi augusztus hó 15. napjáig nyújtandók be.

Aradon, 1907. évi július hó 20.

Rendőrkapitányság.

892—1907. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Moskovitz Zsigmond által bérelt színházépületi bolthelyiségnek 1907. évi november 1-től számitott egy évre leendő bérbeadása iránt folyó évi július hó 29-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: Évi bérösszeg

1800 korona és 14 kor. vízfogyasztási díj.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi július hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:
Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Kocsanos tölgyfa eladás!

A zágrábi érsekség billédi uradalma zárt írásbeli ajánlat útján eladja a perjámosi erdőgondnokságban az 1907—8. vágásban kitermelendő kb. 500 m³-nyi műfának alkalmas kocsanos rönköket 3—18 m. hosszban és 18—65 cm. vastagságban.

A vastagságnyi osztályok eloszlása: 18—20 cm. 6%; 21—30 cm. 45%; 31—40 cm. 38%; 41—65 cm. 11%.

Az erdő közvetlenül a Maros partján terül el; vasuti állomás helyben Perjámoson.

A 10%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok, melyekben a vastagsági osztályonként, vagy átlagon megajánlott ár szóval is kiirandó és kitüntetendő, hogy ajánlattevő az eladási feltételeket ismeri, azoknak magát feltétlenül aláveti **folyó évi szeptember hó 30-ig** alanti címre küldendő. — Az eladási feltételek alanti címnél, valamint a perjámosi erdőgondnokságnál bármikor megtekinthetők.

Erseki uradalom jószágfelügyelősege

Billéd, Torontálmegeye.

1803

Elsőrendű cég keres

bevált eladót

detaillisták látogatására, magas fizetés és költségek megtérítése mellett. Utazók, fióküzletek vezetői vagy ügyes eladók, kik mindkét honi nyelvet beszélnek és felmondatlan állásban vannak — és így csak azért ohajtanak állásukat változtatni, hogy többet keressenek — könnyben részesülnek. Leh-töleg kimerítő írásbeli ajánlatok kéretnek kereszt ény ajánlkozóktól, fénykép bemelléklésével, „K. 2105.” jel alatt Haasenstejn és Vogler hirdetési irodához Wien I. — Szigorú diszkrétio biztosittatik. 3918

APRÓ HIRDETESEK.**Szalonna,**

perzselt, légen szárított, kapható
Rauchbauer Nándornál, Ujszent-
Annán. 1691

Veszünk könyvtárakat

egy-egy könyvet, Lexikonokat, jogi,
szépirodalmi és egyéb munkákat leg-
magasabb árban **Ingusz I. és**
Fia könyvkereskedésében Arad. 861

Circa 70.000

drb. jóminőségű másodrendű tég-
la eladó husz koronaért ezenkint
Frick József építésznél. 1815

Vállalatnál

gyárnál munka felügyelői avagy
portási vagy ehhez hasonló alkal-
mazást keres biztosítékkal, nős 25
éves egyén. Czim „Kezelő” alatt
a kiadóhivatalban. 1816

Egy szép utcai lakás

Andrássy-tér 17. sz. alatt, Rein-
hardt-ház, elutazás miatt augusztus
hó 1-re átadandó. Bővebbet a ház-
tulajdonosnál vagy Porter J. üz-
letében. 1817

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget érte-
síteni, hogy Aradon, József főherceg-
ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai
műtermet nyitottam, a hol minden
a szakmába illő műtéseket pontosan és
és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1573 fogorvos.

Csodásan és rögtön hat

lábizzadás ellen**Dr. Tsajkovszky-féle szer**

Ha ezen folyadékkal naponta egy-
szer megnedvesítjük a lábakat, ak-
kor kétszeri alkalmazás után telje-
sen és biztosan megszűnik a cipők,
illetőleg a lábak undorító büze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 288

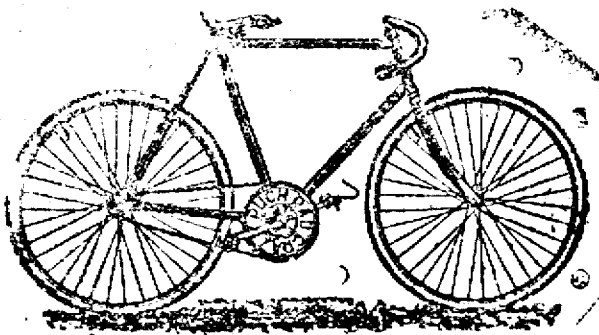
G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferenc-utca.

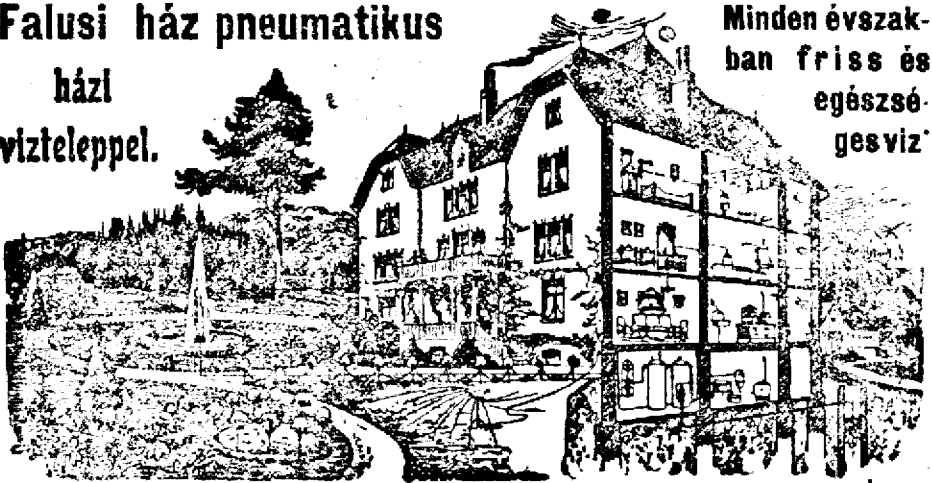
Kalmár József

kerékpárraktára 486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt
kerékpárok ol-
csó árért ked-
vező havi vagy
heti részletek-
re kapható.

Nagy ávitó műhely.

Falusi ház pneumatikusházi
vizteleppel.Minden évszak-
ban friss és
egészsé-
ges víz**Vzellátási telepek nyomó levegővel**(magas vztartó nélkül) villák, falusi házak,
kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szivesen szolgálók.

Felvételek a helyszínen. 967

Hopp Károly

műszaki irodája vzellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével

Gyógyáru üzletünkben

két tanuló
felvétetik.

341

Vojtek és Weisz

gyógyáru nagykereskedése

== ARADON. ==

Lábizzadás,
hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatásu szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől
mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle
ANAGALLIN

használatá által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb óv-
szer. 6 drb egy eredeti fémdobozban 2 kor.**Poloskák** kiirtására legjobb szer a **Phenolsav.**

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyebázsa szemben.